

BERETNINGER

2017 -2018

DET

DANSKE

INSTITUT

I ATHEN

THE DANISH INSTITUTE AT ATHENS

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

DET
DANSKE
INSTITUT
I ATHEN

Beretninger for perioden

1. januar 2017 til 31. december 2018

Indhold

4	FORORD
6	VEDTÆGTER
8	BESTYRELSE & PERSONALE
9	ØKONOMI
10	FYSISKE RAMMER & FACILITETER
12	BIBLIOTEKER
12	<i>Det Nordiske Bibliotek</i>
15	<i>Håndbogssamlinger & nichebiblioteker</i>
15	<i>Samlinger & arkiver</i>
16	KULTUR & FORMIDLING 2017 - 2018
36	FORSKNING
36	<i>Feltprojekter</i>
61	<i>Andre forskningsprojekter</i>
67	<i>Publikationer</i>
86	UNDERVISNING & EKSKUSIONER
89	SERVICEFUNKTIONER
89	<i>Gruppers besøg på Instituttet</i>
89	<i>Stipendiater i Instituttets gæsteboliger</i>
92	FRA PARTHENONOS 22 TIL MAGGINA 1

FORORD

Det Danske Institut i Athen aflægger med denne beretning regnskab for sine aktiviteter i årene 2017 og 2018 og takker samtidig de ministerier, institutioner, fonde og personer, der i perioden har bidraget til, at Instituttet har kunne opfylde sit formål.

Instituttets aktiviteter omfatter videnskabelige, arkæologiske udgravninger i Grækenland med efterfølgende publikationer, videnskabelige konferencer, der ligeledes publiceres i Instituttets to videnskabelige serier, *Proceedings of The Danish Institute at Athens* og *Monographs of The Danish Institute at Athens*, samt koncerter, foredrag, filmfremvisninger og udstillinger, der præsenterer dansk forskning, kultur og kunst for et græsk og internationalt publikum. Desuden er det Instituttets opgave at give danske forskere, kunstnere og studerende optimale arbejdsbetingelser i et internationalt miljø. Dette sker gennem ophold i Instituttets gæsteboliger, der i perioden ud over huset i Herefondos takket være generøse donationer fra danske fonde er blevet udvidet med et nyt hus i Neos Kosmos-området. I betragtning af betydningen heraf for Instituttets virke har vi valgt at give et indblik i processen og et glimt af det færdige resultat i denne beretning.

Instituttet modtager ud over egentlige stipendiater til kortere eller længere ophold endvidere mange andre danskere, der kommer til Athen fra danske skoler og gymnasier, erhvervs- og handelsdelegationer eller deltagere i forskningsprojekter på de danske universiteter og museer. Instituttet har i flere år i samarbejde med Københavns Universitet, Aarhus Universitet og Syddansk Universitet arrangeret uddannelsesudgravninger for arkæologistuderende og kurser for universitetsstuderende i de klassiske fag samt historie. Denne aktivitet er i perioden blevet udvidet med efteruddannelseskurser for danske gymnasielærere i Oldtidskundskab. Vi er overbevist om, at disse forløb har stor betydning for deltagerne, sådan som de rapporter og evalueringer, der efter hvert forløb

udfærdiges, viser. På Instituttets hjemmeside kan man se en lang række eksempler på, hvad stipendiater og besøgende har fået ud af deres ophold, besøg eller deltagelse i de nævnte aktiviteter.

Instituttets videnskabelige personale har været uændret i perioden, men er takket være tildelingen fra Carlsberg Fondet af et 3-årigt post.doc-stipendium blevet styrket gennem ansættelse af ph.d. Nikolaj von Eggers Mariegaard.

I 2017 kunne Instituttet fejre jubilæum, idet det var 25 år siden, instituttet blev indviet. Det markeredes i forbindelse med årsmødet ved udgivelsen af en publikation med bidrag af en række af de personer, som medvirkede til Instituttets oprettelse, og af mange af de stipendiater der gennem de 25 år har haft ophold. Vi vil gerne takke både bidragsyderne og de mange, der i foråret 2017 valgte at deltage i fejringen af jubilæet.

Ligeledes takker vi vore samarbejdspartnere både i Grækenland og i Danmark. I Grækenland dels de græske kolleger og myndigheder, som vi igen i forbindelse med vore feltprojekter har haft et glimrende samarbejde med, i Danmark både fonde, universiteter og museer. Og sidst men ikke mindst takker vi Den danske Ambassade i Athen for samarbejde omkring fælles kulturarrangementer.

Vi håber nedenstående beretning giver et fyldestgørende indtryk af Instituttets aktiviteter.

På bestyrelsens vegne

Bodil Due, formand

VEDTÆGTER

De foreløbige vedtægter for den selvejende institution, Det Danske Institut i Athen, blev officielt godkendt af Undervisningsministeren den 28. august 1992. I april 1997 overgik tilsynet med Instituttets virksomhed til Forskningsministeriet. De endelige vedtægter blev godkendt af Forskningsministeren den 8. januar 1999. Vedtægterne blev ændret 9. december 2015. Nedenstående korte sammenfatning kan tjene som illustration af vedtægternes karakter og Instituttets virksomhed:

Instituttet er en almennyttig, selvejende institution, som har til formål:

- at bevare og videreudvikle de kulturelle bånd, der består og knyttes mellem Danmark og Grækenland – samt mere specifikt:
- at fremme forskning, undervisning og kulturformidling inden for
- Grækenlands og Middelhavslandenes arkæologi, historie, sprog, litteratur, billedkunst, arkitektur og kulturtraditioner.

Følgende institutioner indstiller hver et medlem til instituttets bestyrelse:

Uddannelses- og Forskningsministeriet, Undervisningsministeriet, Kulturministeriet, Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Nationalmuseet og Akademirådet. Endvidere er den til enhver tid siddende danske ambassadør i Athen, ex officio, medlem af bestyrelsen.

Direktøren ansættes af bestyrelsen. Aftale om direktørpostens besættelse og finansiering indgås mellem Nationalmuseet, Københavns Universitet, Syddansk Universitet, Aarhus Universitet og Instituttets bestyrelse. Aftalen godkendes af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Instituttet følger i øvrigt de almindelige regler for statsinstitutioners virksomhed, og direktøren var i beretningsperiodens første år, 1992, ansvarlig over for Undervisningsministeriet. Instituttet etableredes for en femårig forsøgsperiode.

Ved dennes udløb, 1. april 1997, fik Det Danske Institut status af permanent institution under Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Instituttet er i skrivelse af 7. marts 1992 af de kompetente græske myndigheder anerkendt som ”The Danish Institute at Athens for Classical Studies, Archaeology and Cultural History”.

BESTYRELSE & PERSONALE

Instituttets bestyrelse bestod i 2017-2018 af formand Bodil Due (AU), næstformand Per Kristian Madsen (NM), Anne Bisgaard Vase (UvM), Vincent Gabrielsen (UFM), Jane Fejfer (KU), Veo Friis Jespersen (AR) (til november 2018), Leif Kath (AR) (fra november 2018), Knud Larsen (KM) (til august 2018), Anne Højer Petersen (KM) (fra november 2018), Christian Høgel (SDU), Michael Braad (Ambassaden i Athen) (til august 2018), Klavs A. Holm (Ambassaden i Athen) (fra september 2018).

I 2017 blev der holdt tre møder i bestyrelsen:

28. april i Athen, 21. september og 20. november i København.

I 2018 blev der holdt to møder i bestyrelsen:

20. april i Athen og 20. november i København.

Instituttets personale bestod i 2017-2018 af Kristina Winther-Jacobsen, direktør; Birgit Olsen, amanuensis; Nicolai von Eggert Mariegaard (fra januar 2017); Lone Gad, bogholder; Niki Bouras, sekretær; samt servicepersonale: Evangelia Tripoliti (H12) (til april 2018), Johana Thanasi og Maksimus Thanasi (sidstnævnte fra april 2018) (H12, H14 og H14A) og Ioanna Triantou (M1).

I perioden har Instituttet desuden haft tilknyttet følgende projektansættelser: Siden 2017: Giorgos Giannakopoulos, Zoe Spyrali, Kyriaki Tsirtsis, Evangelos Koufos, Chrysanthi Fotiou, Evangelia Dimitriou, Paraskevi Nikolaidou og Katerina Pesouvani.

Siden 2018: Manolis Vafeiadis, Panagiotis Rovilos og Evangelos Vernalis.

ØKONOMI

Udgifter til Instituttets drift afholdes via årlige bevillinger fra Uddannelses- og Forskningsministeriet, Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet og Nationalmuseet.

Undervisningsministeriet og Kulturministeriet har ydet tilskud til undervisningstiltag og kulturelle arrangementer efter ansøgning.

Instituttets aktiviteter og projekter har i perioden 2017-2018 opnået eksterne økonomiske tilskud fra følgende: Carlsbergfondet, Ny Carlsbergfondet, G.E.C. Gads Fond, A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene Formaal, VELUX FONDEN, Sonning Fonden, Kulturstyrelsen, INSTAP (Institute for Aegean Prehistory) og Generalkonsul Gösta Enboms Fond.

FYSISKE RAMMER & FACILITETER

Ved oprettelsen i 1992 flyttede Instituttet ind i lejede lokaler i Kavalotti 5 i Makrigiannikvarteret. Den 2. april 1993 blev Instituttets nye domicil, Herefondos 14, i Plaka indviet.

Instituttet råder per 31. december 2018 over følgende lokaliteter:

1. Ejendommen Herefondos 14 i Plaka. Anskaffet i september 1992, indviet april 1993. Gave fra Carlsbergfondet.
2. Naboejendommen Herefondos 12. Anskaffet i juni 1995, og ved hjælp af et rentefrit lån fra Undervisningsministeriet indrettet til gæstehus. Gave fra Carlsbergfondet.
3. Grundstykket Herefondos 14A (tidl. 16, beliggende bag Herefondos 14 og 12). Anskaffet i oktober 1996. Gave fra Carlsbergfondet.
4. Auditorium, to kontorer samt medierum på grundstykket 14A. Opført i 1981. Bevilling fra VELUX FONDEN.
5. Ejendommen i Maggina 1/Adelfon Emmanuel 11. Anskaffet i oktober 2017, indviet maj 2018. Gave fra A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene Formaal. Istandsæt og møbleret med bevillinger fra Ny Carlsbergfondet og VELUX FONDEN.
6. En lejet lejlighed, Parthenonos 22 (1999 til maj 2018).

Følgende funktioner rummes i Instituttets kompleks i Plaka:

Herefondos 14, stuen: reception med sekretær, håndbogssamling mv.

1. sal: direktørens kontor, håndbogssamling, møderum.

Mezzanin: servicerum.

2. sal: køkken og frokoststue.

Herefondos 14A, stuen: auditorium med plads til mellem 80 og 100 personer til foredrag, symposier, koncerter og udstillinger. Udstyret med multimedie-faciliteter og et flygel.

1. sal: kontorer bogholder og vicedirektør samt arkiv.

Herefondos 12, stuen: receptionslokale og projektrum med billedarkiv.

1. og 2. sal: tre lejligheder til forskere og kunstnere med længerevarende ophold i Athen.

Instituttet råder over en håndbogssamling, som er opstillet på 1. sal i Herefondos 14 og i opholdstuen i Herefondos 12.

Følgende funktioner rummes i ejendommen Maggina 1/Adelfon Emmanuel 11

Adelfon Emmanuel 11: lejlighed til amanuensis.

Maggina 1, stuen: uafhængig lejlighed til stipendiater på længerevarende ophold.

Maggina1, 1. sal: stipendiatlejlighed med tre værelser, to badeværelser, stue, køkken og arbejdsrum.

Maggina 1, tagterrassen: vaskerum og delvist overdækket tagterrasse.

Direktøren bor i en lejlighed i Mets-kvarteret syd for Zeus Olympiaion-templet. Siden april 2018 bor amanuensis i instituttets ejendom på Adelfon Emmanuel 11.

BIBLIOTEKER

Det Nordiske Bibliotek

Bygningen i Kavalotti 7, som rummer Det Nordiske Bibliotek, stod færdig i juli 1995, hvor overførsel af bøger fra Det Svenske Institut blev påbegyndt. I september kunne biblioteket åbne for brugerne, og den 20. oktober foregik den højtidelige indvielse under overværelse af tre undervisningsministre og en statssekretær fra de nordiske lande samt undervisningsminister Georgos Papandreou fra Grækenland.

Bibliotekets personale omfatter en bibliotekar på fuld tid, Evi Charitoudi, en assistent på deltid, Vibeke Espholm Kourtovik, samt en rengøringsassistent på deltid. I september 2018 gik Vibeke Espholm Kourtovik på pension, og Patrick Talatas startede som biblioteksassistent i januar 2019.

Omkostningerne dækkes via driftsbevillingerne fra Det Danske Institut, Det Finske Institut, Det Norske Institut og Det Svenske Institut i Athen.

Åbningstiderne for biblioteket er som følger: mandag til fredag: 09.00-19.00. Forskere og studerende fra de nordiske lande kan få udleveret nøgle og elektronisk adgangskort, således at man kan anvende biblioteket uden for de officielle åbningstider.

Læsesalen på 1. sal på Det Nordiske Bibliotek.

Bogbestand

I 2017 blev der registreret 428 nye værker, i 2018 313 nye værker. I 2018 nåede Det Nordiske Biblioteks bogbestand dermed op på 32.262 monografier og 500 tidsskrifter.

Biblioteket online

Der er adgang til bibliotekets online-katalog via hjemmesiden www.norlib.gr. På bibliotekets hjemmeside findes links til bl.a. de øvrige athenske arkæologiske institutters bibliotekskataloger.

Besøgende har desuden adgang til Det Nordiske Biblioteks voksende antal elektroniske abonnementer: DYABOLA, L'Année Philologique, Thesaurus Linguae Graecae, J-STOR digital archive, Oxford Handbooks Online (Archaeology og Classical Studies), The Encyclopedia of Ancient History, LOEB Classical Library Online, Oxford Classical Dictionary samt Archaeopress e-book monograph content. Den elektroniske samling vokser med 6-12 nye titler hver måned.

Besøgende

I 2017 registreredes 2714 brugere af biblioteket fra mange forskellige lande.

De danske brugere udgjorde den største enkeltgruppe.

I 2018 registreredes 2887 brugere af biblioteket fra mange forskellige lande.

Igen udgjorde de danske brugere den største enkeltgruppe.

Konferencer

2017

SYNERGASIA, den organiserende komite i Foreningen til Støtte for Biblioteker, organiserede en konference med titlen *Formidlingen af biblioteksressourcer til samfundet*.

2018

Role and values of public libraries: The Nordic paradigm. Det Nordiske Bibliotek deltog i fem workshops fredag den 30. november på Det Græske Nationalbibliotek (SNCFC) som en del af det fællesnordiske Nordic Narrative in Athens-arrangement i forbindelse med Athens Book Capital 2018.

SYNERGASIA, den organiserende komite i Foreningen til Støtte for Biblioteker, organiserede en konference med titlen *Biblioteker og Medielæsning* i Musikbiblioteket den 1. december.

Udstillinger

2018

Greece through the eyes of the travelers from the North. Udstilling med bøger, illustrationer og fotografier af nordiske rejsende i Grækenland blev vist i forbindelse med det fællesnordiske Nordic Narrative in Athens-arrangement.

Andre aktiviteter

2018

Nordisk Bibliotek deltog i begivenheden *Bibliotekerne i Athens* organiseret af den frivillige organisation Atenistas. Biblioteket åbnede søndag den 13. maj med rundvisninger for i alt ca. 60 gæster. 35 biblioteker i Athen deltog.

Håndbogssamling og nichebiblioteker

Udover Det Nordiske Bibliotek har de nordiske institutter samlinger af standardværker og håndbøger, som bruges i det daglige arbejde. Endvidere opbygger institutterne løbende nichebiblioteker (typisk litteratur fra og information om de enkelte lande). I 2018 var Det Danske Instituts bestand af nicheværker tæt på 2.100 værker.

Samlinger og arkiver

Det Danske Institut har 61 danske kunstværker i depot fra Ny Carlsbergfondet og huser desuden en mindre samling af doneret eller erhvervet kunst.

Instituttet har to arkiver i depot på Det Nordiske Bibliotek:

Dimitris Christodoulouarkivet, som indeholder materiale om den græske digter, sangskriver, dramatiker og forfatter Dimitris Christodoulou, blev langtidsdeponeret på Instituttet i 2009.

Nicolas og Elena Calasarkivet, som indeholder materiale om den græsk-amerikanske surrealistiske digter og kunsthistoriker Nicolas Calas, blev i 1999 langtidsdeponeret på Det Danske Institut i Athen. Arkivet tilhører Louisiana Museum. Efter tilladelse fra museet er tre breve givet i permanent udlån til Benaki Museet i Athen, hvor de indgår i Museets permanente udstilling om Grækenlands kunstneriske og kulturelle liv i mellemkrigstiden.

Desuden besidder Instituttet en samling afstøbninger af minoiske og mykenske segl, som er en donation fra Dr. Erik Hallager, tidligere direktør for DIA, i 2011. Samlingen består af 724 aftryk i modellervoks af hovedsageligt bagsider af minoiske og mykenske forseglinger.

KULTUR & FORMIDLING

2017

17. januar. *Gertrud* af Carl T.H. Dreyer. Dansk filmforevisning med introduktion af Ioanna Athanasatou. Første arrangement i serien i samarbejde med Den danske Ambassade. Samme dag deltog Ioanna Athanasatou i et radioprogram, hvor hun præsenterede filmprogrammet. Desuden blev Birgit Olsen interviewet til radioprogrammet FM 94 om DIA og DIAs aktiviteter med udgangspunkt i filmaftnerne.

26. januar. *Πλωτινόπολη: Το χρονικό της αρχαιολογικής έρευνας.* Foredrag ved Mathias Koutsoumanis (Eforatet for Antikviteter i Rhodope) i samarbejde med The Roman Seminar-netværket.

2. februar. Athens Statsorkester opfører Carl Nielsen 2. symfoni i Megaro Mousikis.

7. februar. *Jagten* af Thomas Vinterberg. Dansk filmforevisning introduceret af Ioanna Athanasatou.

14. februar. *Modernity and legacies: Representations of classical antiquity in Star Trek, 1966-1969.* Foredrag ved Evanthis Hatzivassiliou (Athens Universitet).

24.-25. februar. *Fields, Sherds and Scholars. Recording and Interpreting Survey Ceramics.* Konference i samarbejde med det Nederlandske Institut i Athen med fremlæggelser af Vladimir Stissi, Kristina Winther-Jacobsen, Jesús García Sánchez, Christian F. Cloke, Alex R. Knodell, Sylvian Fachard, Francesca Ippolito, Peter A. J. Attema, Todd Whitelaw, Ayla Krijnen, Jitte Waagen, Jill Hilditch, Margarita Nazou, Joanne Murphy, Natalie Abell, John Wallrodt, Marleen Termeer, Anna Meens, Tymon de Haas, Gijs Tol, Dimitri van

Limbergen, Devi Taelman, Frank Vermeulen, Corien Wiersma, Dean Peeters, Philip Bes, Jeroen Poblome, Conor Trainor og John Bintliff.

25. februar-3. marts. Efteruddannelseskursus for gymnasieundervisere (se Undervisning).

27. februar. *The Globalization of Greek Tragedy*. Foredrag ved Christian Dahl (Københavns Universitet).

Figur 1. 27. februar 2017.

7. marts. *Hævnen* af Susanne Bier. Dansk filmforevisning introduceret af Ioanna Athanasatou.

13. marts. *Τα Εμπορικά Κτήρια της Δυτικής Ακτής της Δήλου*. Foredrag ved Παύλος Καρβώνης og Jean-Jacques Malmay i samarbejde med KYKLOS, Dialogues for Greek and Roman Architecture-netværket.

19. marts. *Athens... a city of tales 2017*. Heidi Dahlsveen fortæller nordiske myter og folkeeventyr. Samarbejde med Storytelling Festival 2017.

21. marts. *Anomalocivitas: On urban evolutions.* Foredrag ved Søren Sindbæk (UrbNet). Første af i alt seks foredrag. Samarbejde med Centre for Urban Network Evolutions, AU.

26. marts. *Athens...a city of tales 2017.* Det Fortællende Teater opfører Beowulf. Samarbejde med Storytelling Festival 2017.

27. marts. *Monumental Building in the Late Bronze Age Argive Plain: Impact Assessment of Human and Other Resources.* Foredrag ved Ann Brysbaert i samarbejde med KYKLOS, Dialogues for Greek and Roman Architecture-netværket.

30. marts. Debataften. Vinder af Det Danske Flygtningeråds litteraturpris, Sara Linderøth, møder den græske journalist Vangelis Giorgiou.

4. april. *En kongelig affære* af Nikolaj Arcel. Dansk filmforevisning introduceret af Ioanna Athanasatou.

4. april. Birgit Olsen blev interviewet til radioprogrammet FM 94 om DIAs jubilæum og udstillingen *Kunstens Kvadratur*.

27. april-10. maj. *Kunstens Kvadratur*: billedkunstner Jannik Seidelin, keramiker Karin Hougaard og tekstilkunstner Helle Trolle. Introduktion til udstilling ved Thomas Zindorff Lagoni fra Designskolen Kolding.

28. april. Årsmøde med tilhørende beretning af direktøren. Musikalsk intermezzo ved Jeppe Zeeberg. *Lovely Kalydon*, foredrag ved Søren Handberg (Oslo Universitet).

Figur 2. 27. april 2017.

9. maj. *A new Macedonia? Redefining urban development in Hellenistic North Syria.* Foredrag ved Michael Blömer (UrbNet) i samarbejde med Centre for Urban Network Evolutions, AU.

12. maj. Gudstjeneste og konfirmation ved Klaus Frisman.

23. maj. *Breaking the Waves* af Lars von Trier. Dansk filmforevisning introduceret af Ioanna Athanasadou.

19.-21., 26.-28. maj og 2.-4. juni. *The Urban Game Room Locked* udstilling i Piræus med deltagelse af Zea Harbour Project.

26.-27. maj. *Levantine Ceramics Project-workshop.* Konference organiseret af Andra Berlin (Boston University) og Kristina Winther-Jacobsen. Fremlæggelser af Andrea Berlin, Kristina Winther-Jacobsen, Paula Waiman-Barak, Anna

Georgiadou, Ayelet Gilboa, Joanna Smith, John Lund, Mark Jackson, Henryk Meyza, Peter Stone, Małgorzata Kajzer, Edyta Marzec, Barak Monnickendam-Givon, Agata Dobosz, Smadar Gabrieli, Monika Więch og Kamila Nocon.

Juni-oktober. Publikationsforberedende arbejde, de græsk-svensk-danske udgravninger ved Kastelli Khania.

6. juni. *Bars, coins and scrap: Seaborne connections and urbanising metals.* Foredrag ved Thomas Birch (UrbNet) i samarbejde med Centre for Urban Network Evolutions, AU.

Figur 3. 28. april 2017.

19. juni-28. juli. Feltkampagne, Finding Old Sikyon-projektet.

26. juni-28. juli. Feltkampagne og publikationsforberedende arbejde, Kalydon Lower Acropolis-projektet.

Figur 4. 28. april 2017.

11. september. *The Will of the People and the Future of Europe.* Seminar med oplæg fra Peter Hallward (Kingston University) og Panagiotis Sotiris (journalist).

12. september. Folkesuverænitetets-workshop arrangeret af Nicolai von Eggers Mariegaard. Fremlæggelser af Nicolai von Eggers Mariegaard, Peter Hallward, Eirini Gaitanou, Giorgos Katsambekis, Despina Paraskeva-Veloudogianni, Søren Mau, Spyridon Tegos og Yannis Stavrakakis.

12. september. Birgit Olsen blev interviewet til radioprogrammet FM 94 om DIAs efterårsprogram.

12. september. *On urban network evolutions: The case of the Decapolis city Gerasa in Jordan.* Foredrag ved Rubina Raja (UrbNet) i samarbejde med Centre for Urban Network Evolutions, AU.

22. september. *Design for Peace*, humanitarian summit i samarbejde med LATRA.

28. september. Book launch af MoDIA21, *Petras-Siteia. The Pre- and Proto-Palatial cemetery in Context* redigeret af Metaxia Tsiopoulou. Præsentation af Metaxia Tsiopoulou og Alexander MacGillivray.

3. oktober. *Water and urban resilience: Geoarchaeology of African early towns.* Foredrag ved Federica Sulas (UrbNet) i samarbejde med Centre for Urban Network Evolutions, AU.

4. oktober-10. november. Feltkampagne, Lechaion Harbour-projektet.

Figur 5. 28. april 2017.

16.-18. oktober. *Amphora standardization from the Hellenistic era through the end of antiquity.* Konferencen organiseret af Horacio González Cesteros (Det Østrigske Arkæologiske Institut i Athen), Justin Leidwanger (Stanford Universitet) og Kristina Winther-Jacobsen. Fremlæggelser af Justin Leidwanger, Horacio González, Mark Lawall, Antonio Sáez, John Lund, Antigone Marangou, Dominique Kassab Tezgör, Caroline Autret, Anatasia Yangaki, Gloria Olcese, Fanette Laubenheimer, P. Monsieur, Michel Bonifay, Carlos Fabiao, Darío Bernal, Enrique García Vargas, Paul Reynolds, Charikleia Diamanti og Joannita Vroom.

19. oktober. Koncert med det dansk-græske ensemble *KOTTOS*. Arrangementet blev annonceret i græsk radio 1 programma i forbindelse med interview af Christos Farmaki.

21. oktober. Gudstjeneste ved Klaus Frisman.

31. oktober. *The Continuation of a Civic Obligation: The Athenian Trierarchy in the Late Third Century.* Foredrag ved Christian Ammitzbøll Thomsen (KU).

6. november. Visning af den danske dokumentarfilm *Din nabos søn* instrueret af Jørgen Flindt Pedersen og Erik Stephensen i 1983 i anledningen af 50-året for militærkuppet i Grækenland. Introduktion af Antonis Klapsis (Panteion Universitet).

7. november. *Public space and urban networks in the ancient world: Hellenistic and Roman Messene as a case study.* Foredrag ved Christopher Dickens (UrbNet) i samarbejde med Centre for Urban Network Evolutions, AU.

10. november. Seminar om den danske promovering af menneskerettigheder under den græske junta med foredrag af Effi Pedaliou (London School of Economics) og Kristine Kjærsgaard (SDU). Ordstyrer Evanthis Hatzivassiliou (Athens Universitet).

15. november. *LET'S GET PERSONAL* og *RE: Doing GENDER* præsentation af optrædere med Annika B. Lewis og Andreas Constantinou.

26. november. Deltagelse i OpenWalkAthens 9: "*Usynlige Athen II*", hvor flere end 300 gæster besøgte Institutet.

29. november. *THE HISTORY OF SEXUALITY* performance med Annika B. Lewis og Andreas Constantinou.

Figur 6. 19. oktober 2017.

4. december. *Afgrunden* af Urban Gad. Dansk filmforevisning introduceret af Ioanna Athanasatou.

5. december. Foredrag om Philips palads i Aigia ved Angeliki Kottaridi (Eforatet for Antikviteter i Hemathia) i samarbejde med KYKLOS, Dialogues for Greek and Roman Architecture-netværket.

16. december. Julegudstjeneste ved Klaus Frisman.

18. december. Julekoncert, arr. i fællesskab og samfinansieret med de tre andre nordiske institutter i Athen. Det Svenske Institut havde inviteret J. Lind, N. Barth, A. Bjerkén, M. Casagrande, E. Lindberg, B. Mellberg, Y. Rosenlund og A. Sjösten til at synge traditionelle, svenske julesange.

2018

18. januar. *To the victor goes the palms...* - The International Successes of Danish Cinema. Foredrag ved Palle Schantz Lauridsen (KU).

24.-26. januar. *Karia and the Dodekanese - Cultural interrelations in the south-eastern Aegean ca. 500 BC – AD 500.* Konference i anledningen af 50-året for Halikarnassosudgravningerne organiseret af Birte Poulsen (AU), Poul Pedersen (SDU) og John Lund (Nationalmuseet). Fremlæggelser af Birthe Poulsen, Poul Pedersen, Luigi M. Calìò, Adnan Diler, Pontus Hellström, Christine Wilkening Aumann, Giorgio Rocco, Stella Skaltsa, Winfried Held, John Lund, Nikoline Sauer Petersen, Koray Konuk, Lisa Peloschek, Anna Nagy, Stine Birk, Jaroslaw Bodzek, Signe Isager, Kerstin Höghammer, Elisabetta Interdonato, Troels Myrup Kristensen, Antonio Corso, Elena Ghisellini, Stine

Birk Kristensen, Ergün Lafli, Monica Livadiotti, Jesper Carlsen, Nikolaos Mastrochristos, Konstantia Kefala, Lana Radloff, Gonca Gülsefa, Peter Higgs, D. Ignatiadou, H. Fragaki, E. Poupaki, J. Blid, D. Grigoropoulos, E. Marzec, J.-M. Carbon, J. Leidwanger, E. S. Greene, N. Tuna, N. Atıcı, N. Dimakis, G. Doulfis, D.-M. Lala, M. Koukouli, K. Bairami, P. Ruggendorfer, C. Tsouli, C. Özgan, G. Mazzilli, I. Baldini, M. Kappas og A. Katsioti.

12. februar. *The Temple of Apollo Pythios at Gortyn during the Roman period.* Foredrag ved Maria Chiara Metelli i samarbejde med KYKLOS, Dialogues for Greek and Roman Architecture-netværket.

22. februar. *A Second Chance* af Susanne Bier. Dansk filmforevisning introduceret af Ioanna Athanasatou.

15.-16. marts. *The Mirror of Antiquity: The non-Modern in the Lacanian Perspective.* Workshop organiseret af Christian Høgel (SDU) og Nicolai von Eggers Mariegaard. Fremlæggelser af Christian Høgel, Nicolai Mariegaard, Rasmus Ugilt, Carin Franzén, Stavroula Constantinou, Lilian Munk Rösing, Mladen Dolar og Andria Andreou.

17. marts. Vigga Bro fortæller græske, grønlandske og andre myter fra de nordiske lande. Samarbejde med Storytelling Festival 2018.

17. marts. *Tales against difficult times.* Dimitris Prousalis fortæller eventyr accompaneret af musik af Phillipos Plakias for børn og unge. Samarbejde med Storytelling Festival 2018. Birgit Olsen blev interviewet til radioprogrammet FM 94 om festivalen og generelt om DIAs kulturprogram.

22. marts. *Submarino* af Thomas Vinterberg. Dansk filmforevisning introduceret af Ioanna Athanasatou.

20. april. Årsmøde med tilhørende beretning af direktøren. Musikalsk intermezzo ved accordionist Bjarke Mogensen. Foredrag ved Bjørn Lovén, *Lechaion - the main harbour of Ancient Corinth*.

Figur 7. 20. april 2018.

25. april. DIA er vært for British Schools at Athens 'Away Day'.

26. april. *Silent Heart* af Bille August. Dansk filmforevisning introduceret af Ioanna Athanasatou.

8. maj. Forfatterarrangement med Michael Katz Krefeld i samarbejde med Public og PSICHOGIOS Publications.

14. maj. *Babettes gæstebud* af Gabriel Axel. Dansk filmforevisning introduceret af Ioanna Athanasatou.

15. maj. *Building and Power: Imperial villas in the Mediterranean*. Foredrag ved Elisabeth Fentress (IACA) i samarbejde med Roman Seminar-netværket.

22. maj-2. juni. Antikkursus (se Undervisning).

27.-29. maj. Kalliope Sarri formidler, mens Ulrikka Mokdad væver i Nationalmuseet i Athens permanente udstilling.

29. maj. *Translators on tightropes: Translating Greek drama into Danish.* Foredrag ved Marcel Lysgaard Lech (SDU).

Juni-oktober. Publikationsforberedende arbejde, de græsk-svensk-danske udgravninger ved Kastelli, Khania.

5. juni. Koncert på DIA med Peter Bruun og All Too Human.

6. juni. Koncert på Athens Technopolis Jazzfestival med Peter Bruun og All Too Human.

Figur 8. 6. juni 2018.

12. juni. *A ceramic sidelight on the archaeology of Cyprus in the Roman Period. Old questions – new suggestions.* Foredrag ved John Lund (Nationalmuseet).

12.-18. juni. *The White Book Project: Performances ved Hephaisteion*, på det Panathenæiske Stadium, i Pan-grotten på Pentelikon, i Delfi, i Sounion af Helene Lundby Pedersen.

Figur 9. 12. juni 2018.

25. juni-27. juli. Feltkampagne og publikationsforberedende arbejde, Kalydon Lower Acropolis-projektet.

27. juni. Koncert på DIA med Per Bloch og band.

28. juni. Fuldmånekoncert på Observatoriet med Per Bloch og band. Arrangementet og DIA blev præsenteret i græsk tv i nyhederne på ERT1 kl. 19.55 live før koncerten og i de sene nyheder på ERT2 kl. 23.00.

Figur 10. 28. juni 2018.

2. juli-10. august. Feltkampagne, Finding Old Sikyon-projektet.

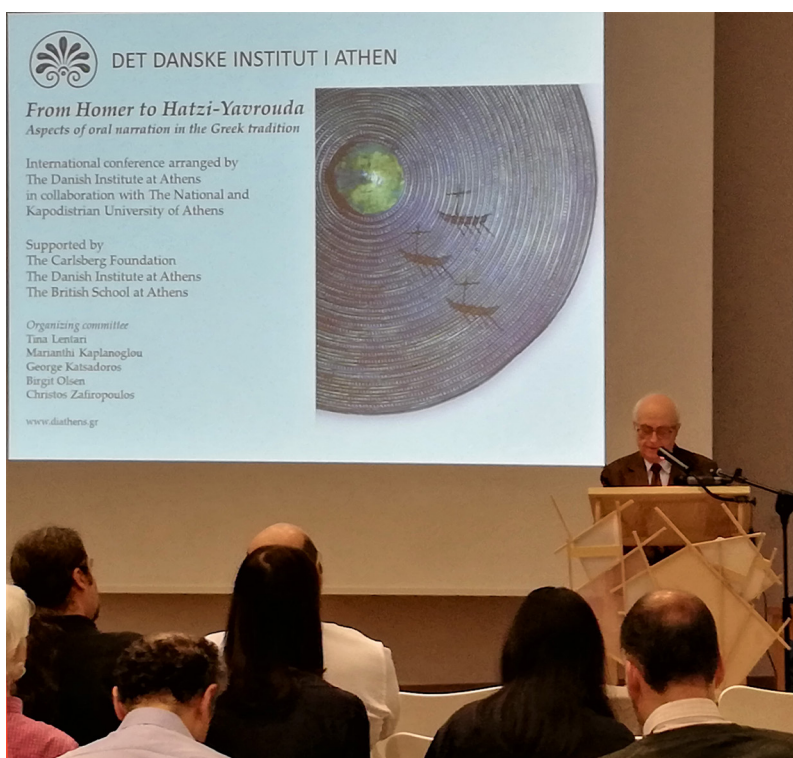
4. juli. *The White Book Project: symposion* på DIA ved Helene Lundby Pedersen med deltagelse af Jenifer Niels (ASCSA), Nektarios Yioutsos (Athens Universitet) og Kristina Winther-Jacobsen.

13.-14. september. Workshop for de nordiske humaniora-dekaner arrangeret af KU.

28.-29. september. *The Urban Game Sketchbook*, udstilling i Piræus med deltagelse af Zea Harbour Project.

29.-30. september. *From Homer to Hatzi-Yavrouda: Aspects of Oral Narration in the Greek Tradition*. Konference arrangeret af Birgit Olsen. Fremlæggelser af

Birgit Olsen, Vassiliki Chryssanthopoulou, Evy Johanne Håland, Minna Skafte Jensen, Ioanna Kafetzidaki, Marianthi Kaplanoglou, George C. Katsadoros, Ioannis M. Konstantakos, Markéta Kulhánková, Tina Lendari, Carl Lindahl, Michalis Meraklis, Argyro E. Mountaki, Sophia Papaioannou, Stratis Papaioannou, Dimitrios V. Prousalis, Nicolette S. Trahoulia, Manolis Varvounis, Andrew Walker White, Liqiong Yang, Christos Zafiroopoulos og Stamatis Zochios.

Figur 11. 29. september 2018.

4. oktober. MoDIA20 book launch. *Communities in Transition. The Circum-Aegean Area During the 5th and 4th Millenia BC* redigeret af Søren Dietz, Fanis Mavridis, Žarko Tankosić and Turan Takaoglu med præsentation af Lasse Sørensen (KU).

8. oktober. *Just Façade? The relationship between sculpture and architecture in the Roman East.* Foredrag ved Jane Fejfer (KU).

11. oktober. Pressekonference til lancering af *Nordics*, samarbejdet mellem alle de nordiske ambassader og skoler i forbindelse med Athens Book Capital 2018-19. Præsentationer ved de nordiske ambassadører og direktørerne ved de nordiske institutter.

12.-30. oktober. Udstilling af værket *PARTERRE* af Iben West og Else Ploug Isaksen i Pikionis' kiosk ved Agios Dimitrios Loumbardiaris-kirken.

Figur 12. 12. oktober 2018.

18.-19. oktober. Kristina Winther-Jacobsen præsenterede instituttets arbejde på konferencen "ΦΙΛΟ-ΞΕΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ" om de udenlandske skolars arbejde arrangeret af det græske kulturministerium på Akropolismuseet.

18. oktober-30. november. Instituttet bidrog til fotoudstilling ”ΦΙΛΟ-ΞΕΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ” om de udenlandske skolars arbejde arrangeret af det græske kulturministerium i Fethiye Moskeen på Det Romerske Agora.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού
Μυρσίνη Ζορμπά σας προσκαλεί
στα εγκαίνια της φωτογραφικής έκθεσης

ΦΙΛΟ-ΞΕΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΣΤΙΓΜΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΟ
ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

που θα γίνουν την Πέμπτη 18 Οκτωβρίου 2018, 18.30
στο Φετιχίε Τζαμί, στη Ρωμαϊκή Αγορά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

2018
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΤΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΚΑΘΕΡΟΝΟΜΙΑΣ
#EuropeanCulture

Figur 13. 18. oktober 2018.

22. oktober. *Urban transformations - public spaces and more* “Walking on old trails thinking about Pikionis, Acropolis and places in Denmark. Foredrag ved Lars Gemzøe (Københavns Universitet).

31. oktober. Bo Tao Michaëlis deltager i *Nordic Crime: A look into Nordic society?* - seminar arrangeret i samarbejdet med Nordics.

3. november-3. december. *SKINd. Signs of Purity.* Udstilling af værker af billedhugger Misja Kristoffer Rasmussen og billedkunstner Raschmie Soukoulis på Therme Museet i samarbejde med Museum of Modern Greek Culture.

Figur 14. 3. november 2018.

5.-17. november. Feltkampagne, Lechaion Harbour-projektet.

12. november. *A Monumental Public Building at the Foot of the Rhodian Acropolis.* Foredrag ved Stella Skaltsa (KU) and Maria Michalaki-Kollia (Eforatet for Antikviteter på De Dodekanesiske Øer). Foredrag i samarbejde med The Rhodes Centennial Project, KU. Introduktion til samarbejdet og projektet ved efor Maria Michailidou og projektleder Vincent Gabrielsen.

10. december. *The Rhodian Necropolis (Papachristodoulou-Karika plot): a place of burials, gathering and ceremony; a place of disposal.* Foredrag ved Anastasia Dreliosi-Irakleidou (Eforatet for Antikviteter på De Dodekanesiske Øer) og Lisa Peloschek (KU) i samarbejde med The Rhodes Centennial Project, KU.

14. december. Julekoncert, arr. i fællesskab og samfinansieret med de tre andre nordiske institutter i Athen. Det Norske Institut havde inviteret musiker Rasmus Kjørstad og sanger Bjørn Sigurd Glorvigen til at optræde med ”*Draumkvedet*”, fortællingen om Olaf Åsteson.

FORSKNING

Feltprojekter

Tre feltprojekter under Instituttet har været aktive i perioden 2017-2018. Projektlederne Søren Handberg (Kalydon), Silke MÜth-Frederiksen (Sikyon) og Bjørn Lovén (Lechaion) har indleveret de skriftlige rapporter nedenfor.

TOPOGRAFISKE OPMÅLINGER I DET ANTİKKE KALYDON

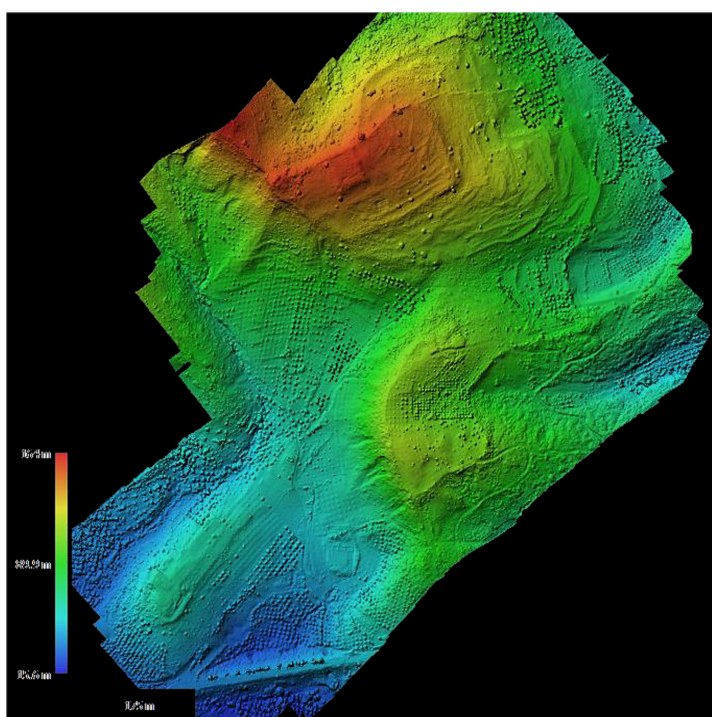
Søren Handberg

I 2017-2018 fortsatte det dansk-græske feltarbejde i den antikke græske by Kalydon i Aitolian i Vestgrækenland. Projektet er et samarbejde mellem Det Danske Institut i Athen og Eforatet for Antikviteter i Aitolien-Akarnanien og Lefkada i Mesolongi. Det ledes af Søren Handberg, tidligere amanuensis ved Det Danske Institut i Athen, nu lektor ved Universitetet i Oslo, og efor Olympia Vikatou. I årene 2017-2018 fokuserede projektet på at lave et nyt og detaljeret topografisk kort over den antikke by med angivelse af alle synlig arkæologiske monumenter samtidig med, at registrerings- og konserveringsarbejdet med fundmaterialet fra tidligere års udgravninger fortsatte. Arbejdet med at opmåle og registrere monumenternes geografiske placering startede allerede i 2015, og i sommeren 2018 fuldførtes arbejdet med kortlægningen af det arkæologiske område. Feltarbejdet blev finansieret af Carlsbergfondet og Universitetet i Oslo og blev gennemført med deltagelse af danske og græske arkæologer samt danske og norske arkæologistuderende.

Et nyt topografisk kort over Kalydon

Allerede inden projektet startede med at registrere de antikke monumenter i Kalydon, var det klart, at projektet måtte lave et helt nyt topografisk kort over det kuperede landskab med detaljerede højdekurver. Det eneste topografiske

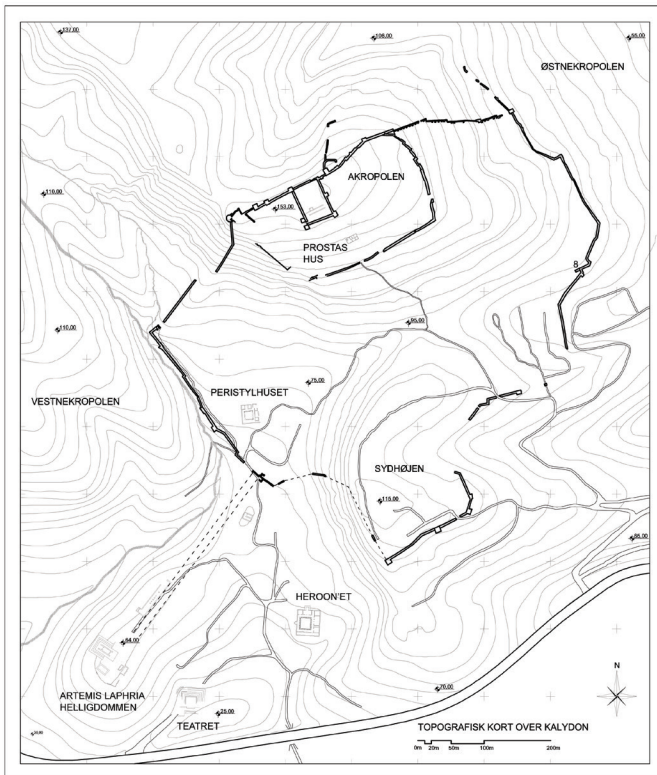
kort med højdekurver, som eksisterede, før projektet gik i gang, var et græsk militærkort fra 1950'erne i 1:5000 skala, hvilket er for lav opløsning til at kunne danne grundlag for et præcist topografisk kort over den antikke by. Til dette formål valgte projektet at udarbejde en digital 3D-model af det arkæologiske område ved hjælp af fotogrammetri og GIS (Geografisk Informations System). I sommeren 2017 fotograferede projektet hele det arkæologiske område med en fjernstyret drone. I alt blev der taget 280 luftfotografier, som ved hjælp af GIS-software blev sammensat til ét stort luftfotografi af hele det arkæologiske område. Ved hjælp af en række detaljerede GPS-målepunkter i landskabet er det muligt at transformere det flade 2D-fotografi til en meget detaljeret og geo-refereret 3D-model, en såkaldt Digital Elevationsmodel (DEM), af området, som kunne danne grundlag for et topografisk kort med højdekurver (Fig. 1).

Figur 1. Den Digitale Elevationsmodel af det arkæologiske område for den antikke by. Farveskalaen indikerer forskelle i landskabets højde målt i meter over havoverfladen.

Landskabsrekognosceringer i det arkæologiske område

I somrene 2017-2018 gennemførte projektet også en omfattende rekognoscering af det arkæologiske område med det formål at identificere og registrere alle synlige antikke monumenter såsom murforløb, grave, vejstrækninger og enkelte genstande såsom bygningselementer i terrakotta og kalksten. Siden 2015 har projektet i løbet af fire års sommerkampagner af hver fem uger registreret i alt 720 antikke monumenter i områderne indenfor og umiddelbart udenfor den antikke bys forsvarsmure. Alle monumenterne blev registreret, fotograferet og deres præcise geografiske placering blev registreret ved hjælp af GPS-koordinater og derefter placeret på det nye topografiske kort over Kalydon (Fig. 2).

Figur 2. Det nye topografiske kort over Kalydon. På dette kort ses kun større monumenter i området.

Nye perspektiver på en antik by

Registrerings- og opmålingsarbejdet har tilvejebragt megen ny arkæologisk information, som giver helt nye perspektiver på den antikke by. Mange nye bygninger, såvel offentlige som private, blev identificeret i forbindelse med arbejdet, og desuden viste det sig, at der findes antikke stenbrud adskillige steder i det arkæologiske område.

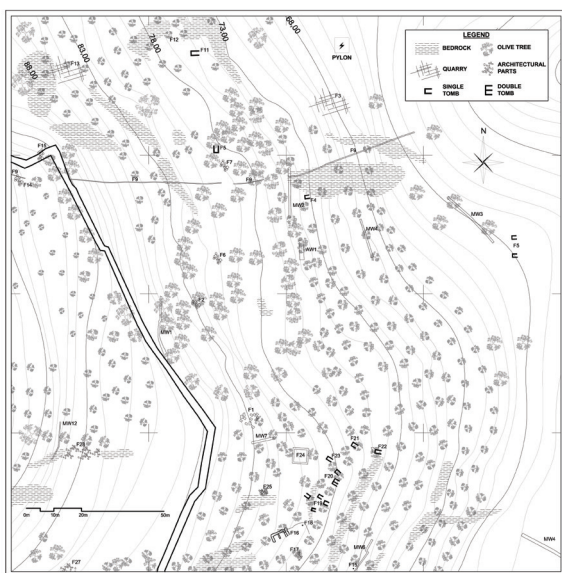
Et af de mest bemærkelsesværdige resultater af rekognosceringen har været registreringen af byens gravpladser, som omkranser byen. Før arbejdet startede, kendte man kun til ganske få antikke grave, og projektet havde derfor særligt fokus på at kortlægge udstrækningen og omfanget af byens nekropoler. Kortlægningen har påvist, at Kalydon i hellenistisk tid (323-31 f.v.t.) var omgivet af tre større nekropoler mod syd, vest og øst (Fig. 2). På højdedraget ovenfor Heroon'et, som blev udgravet i 1920'erne og 30'erne, blev en større kammergrav med to kamre identificeret (Fig. 3).

Figur 3. Kammergraven på højen ovenfor Heroon'et.

Denne grav minder om den underjordiske kammergrav under Heroon'et, og spor i form af fordybninger og forhøjninger i landskabet tyder på, at der oprindeligt var flere kammergrave på bakken øst for Heroon'et. De nye fund indskrifter Heroon'et endnu tydeligere i en begravelseskontekst.

I den vestlige del af det arkæologiske område, nord for helligdomsområdet, blev adskillige såkaldte peribolos-grave fundet. Peribolos-grave er mindre gravkomplekser typisk bestående af tre-fem grave omkranset af en pi-formet afgrænsningsmur. Oven på muren var der typisk opstillet gravsteler med navnene på de afdøde, og to stenbaser med indfatninger til sådanne steler blev ligeledes fundet i området under rekognosceringer i sommeren 2018. I den østlige del af byen identificerede projektet adskillige grave i området nordøst for byens østport (Fig. 4-5). Gravene, som består af udskæringer i grundfjeldet, og som nogle gange har det nederste stenskitte fra gravkammeret bevaret, er placeret i landskabet, så de tilsyneladende oprindeligt flankerede en antik hovedvej ind til byen.

Figur 4. Detaljeret topografisk kort af en del af den østlige nekropol udenfor bymuren i den østlige del af det arkæologiske område.

Figur 5. Udsigt over en del af landskabet i den østlige del af Kalydons arkæologiske område, hvor den østlige nekropol er beliggende.

Efter kortlægningen af de synlige grave i området har vi i dag kendskab til mindst 90 antikke grave fra perioden ca. 1000-100 f.v.t. i Kalydon, hvilket giver os et bedre indblik i byens urbane udvikling. Et godt eksempel på dette er to grave, som blev fundet på sydskråningen af byens akropolis. De to grave skal sandsynligvis dateres til den klassiske periode, før byens ydre forsvarsmur blev opført, og det kunne tyde på, at der var beboelse på byhøjen i 5. årh. f.v.t., en periode af byens historie, som vi har meget lidt kendskab til.

Kalydon i den romerske periode

Antikke skriftlige kilder beretter, at den romerske kejser Augustus i år 27 f.v.t. flyttede Kalydons befolkning til sin nygrundlagte by Nikopolis, som var et sejrsmonument over søslaget ved Aktium mod Markus Antonius og dronning Kleopatra af Egypten. Tidligere arkæologiske undersøgelser i Kalydon har dog påvist, at der fortsat var aktivitet i byen efter denne periode.

Gennem de tidligere arkæologiske udgravninger er der efterhånden fundet hundredvis af romerske potteskår, som kan dateres til perioden fra ca. 30 f.v.t. til 2. årh. e.v.t.

Tilstedeværelsen af romerske potteskår er ikke nødvendigvis tegn på en permanent tilstedeværelse i byen i romersk tid, men kan stamme fra andre typer aktiviteter på stedet. Det er derfor meget interessant, at der under rekognosceringen i 2017-2018 blev påvist flere arkæologiske fund, som tyder på en mere permanent tilstedeværelse i den romerske periode. Blandt fundene er dele fra et gulv udført i den romerske opus spicatum-stil (sildebensmønster), en gravurne i sten, som sandsynligvis skal dateres til den romerske periode og sidst men ikke mindst en kværnsten fra en romersk olivenkværn. Disse fund tyder på, at byen kan have været beboet i mindre omfang i romersk tid, og at de folk, der boede der, beskæftigede sig med landbrugsproduktion.

Projektet vil gerne varmt takke alle, som har deltaget i feltarbejdet og Det Græske Kulturministerium for tilladelsen til at gennemføre projektet.

Litteratur

Barfoed, Signe, under udgivelse. 'Rediscovering Artemis Laphria at Kalydon: Preliminary Results', *Proceedings of the Danish Institute at Athens* 9.

Barfoed, Signe, 2017. 'The Cults of Kalydon: Reassessing the miniaturised votive objects', *Proceedings of the Danish Institute at Athens* 8, 131-148.

Handberg, Søren & Signe Barfoed, under udgivelse. 'Frederik Poulsen & Ejnar Dyggve Udgravninger i den antikke by Kalydon i Vestgrækenland', i *Store danske arkæologer – på jagt efter fortidens byer*, Rubina Raja & Eva Mortensen (red.). Aarhus Universitetsforlag.

Olympia Vikatou, Søren Handberg, Neoptolemos Michaelides & Signe Barfoed, under udgivelse. 'Topographical Work in Ancient Kalydon, Aitolia (2015-2018)', *Proceedings of the Danish Institute at Athens* 9.

Handberg, Søren, 2017. 'Arkæologiske udgravninger på Kalydons Nedre Akropol'. *Det Danske Institut i Athen. Beretninger 2015-2016*, 30-36.

Handberg, Søren, 2015. 'Arkæologiske udgravninger på Kalydons Nedre Akropolis 2013-14'. *Det Danske Institut i Athen. Beretninger 2013-2014*, 47-53.

Vikatou, Olympia & Søren Handberg 2017. 'The Lower Acropolis of Kalydon in Aitolia: preliminary report on the excavations carried out in 2013-15', *Proceedings of the Danish Institute at Athens* 8, 191-206.

Vikatou, Olympia & Søren Handberg 2017. 'Excavations on the Lower Acropolis plateau in Kalydon', In Olympia Vikatou (ed.), *Το Αρχαιολογικό Έργο στη Αιτωλοακαρνανία και τη Λευκάδα, Πρακτικά 2ου Αρχαιολογικού και Ιστορικού Συνεδρίου, Μεσολόγγι 6-8 Δεκεμβρίου 2013. Mesolongi Μεσολόγγι*, 309-323.

Internetkilder

Archaeology in Greece Online: Report on the archaeological excavations on the Lower Acropolis of Kalydon carried out in the years 2013-2016. <http://www.chronique.efa.gr/index.php/fiches/voir/6514/>

Carlsbergfondets hjemmeside:

THE KALYDON ARCHAEOLOGICAL PROJECT. https://www.carlsbergfondet.dk/da/Forskningsaktiviteter/Forskningsprojekter/Andre-forskningsprojekter/Soeren-Hanberg_THE-KALYDON-ARCHAEOLOGICAL-PROJECT

HOMER'S KALYDON DISCOVERED. https://www.carlsbergfondet.dk/en/Forskningsaktiviteter/Research-Projects/Internationalisation-Fellowships/Signe-Barfoed_Homers-Kalydon-Discovered

REDISCOVERING ARTEMIS. A COMPREHENSIVE RE-EXAMINATION OF THE ARTEMIS LAPHRIA SANCTUARY IN KALYDON, AITOLIA. https://www.carlsbergfondet.dk/da/Forskningsaktiviteter/Bevillingsstatistik/Bevillingsoversigt/CF17_0603_Signe-Barfoed

FINDING OLD SIKYON

Silke MÜTH-Frederiksen

Den antikke polis Sikyon lå på den nordøstlige kyst af Peloponnes, mellem Korinth og Pellene. Fra arkaisk tid og frem til slutningen af det 3. årh. f.v.t. var Sikyon et berømt center for kunst og kunsthåndværk. I 303 f.v.t. blev byen erobret af Demetrios Poliorketes og flyttet til en ny nærliggende lokalitet på et plateau mellem floderne Asopos og Helisson. Der er tale om en kendt arkæologisk lokalitet, som har været genstand for flere undersøgelser, mens lokaliteten af den oprindelige, arkaiske og klassiske by først kunne endeligt identificeres af det nuværende projekt i dets første to forskningsår 2015 og 2016 (Fig. 1).

Figur 1. Kort over området af den antikke by Sikyon (Giorgos Giannakopoulos, baseret på Google Earth).

I sommerkampagnerne 2017 og 2018 blev der gennemført mange udgravninger med henblik på at identificere enkelte strukturer i og omkring byen og at udforske dens materielle kultur.

Projektet er et samarbejde mellem Nationalmuseet i København (dansk projektleder: Silke Müth-Frederiksen), Ephoratet i Korinth (græsk projektleder: Konstantinos Kissas), Det Danske Institut i Athen (Kristina Winther-Jacobsen) og Institut for Geovidenskab, Christian Albrechts Universitet i Kiel (Wolfgang Rabbel). Projektet er finansieret af Carlsbergfondet.

Forskningsmetoder og mål

Projektets forskningsområde strækker sig hen over hele sletten mellem plateauet, hvor den hellenistiske by ligger, mellem de to floder Asopos og Helisson og kysten. Den anden fase af undersøgelserne i 2017 og 2018 var dedikeret til udgravninger, men der blev også gennemført en geoarkæologisk survey og supplerende geofysiske undersøgelser såvel som remote sensing.

- Arkæologiske udgravninger under ledelse af Silke Müth-Frederiksen (Nationalmuseet) og Konstantinos Kissas (Ephoratet i Korinth, Grækenland/Trier Universitet, Tyskland)
- Geoarkæologisk survey ved Chris Hayward (Edinburgh Universitet, Storbritannien)
- Geofysiske undersøgelser under ledelse af Wolfgang Rabbel, Katharina Rusch og Harald Stümpel (Kiel Universitet, Tyskland)
- Remote sensing ved Jamieson Donati (Institute for Mediterranean Studies, Rethymno, Grækenland)

Formålet med denne fase var at øge vores kendskab til den antikke by og dens forskellige dele ved at tjekke resultaterne fra de forskellige geofysiske undersøgelser og den arkæologiske survey igennem udgravningstrenches.

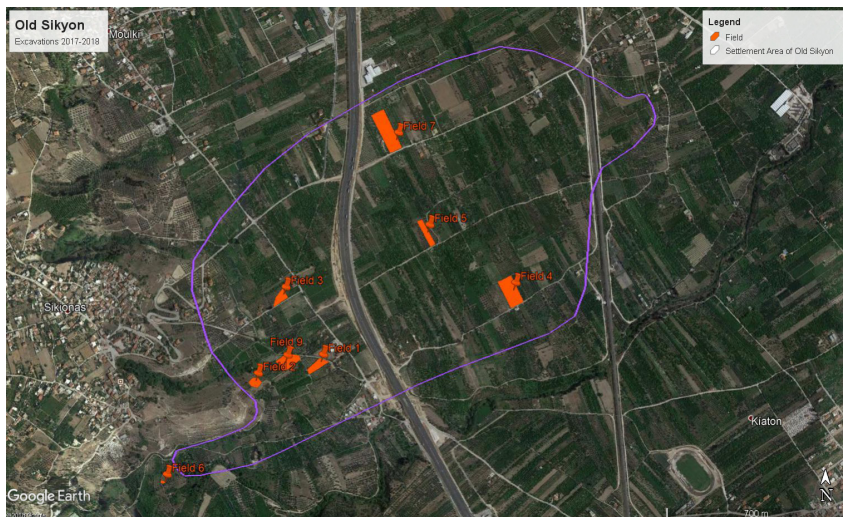
På denne måde forsøgte vi at udforske særlige bygninger og strukturer i håbet om at opnå både en mere præcis forståelse for det gamle Sikyons kronologi samt en dybere indsigt i byens materielle kultur. I forskningskampagnerne deltog projektets ledelse og medarbejdere samt studerende i klassisk arkæologi fra universiteterne i Aarhus, København, Oslo og Kreta. Samtidig blev der gennemført en geologisk kortlægning af områdets forskellige typer natursten og stenbrud.

Hensigten var bl.a. at identificere de forskellige stenmaterialer, der blev brugt i Sikyon, og deres transportveje fra stenbruddene. De arkæologiske og naturvidenskabelige undersøgelser suppleres sideløbende af historiske og filologiske undersøgelser (Thomas Heine Nielsen/Københavns Universitet).

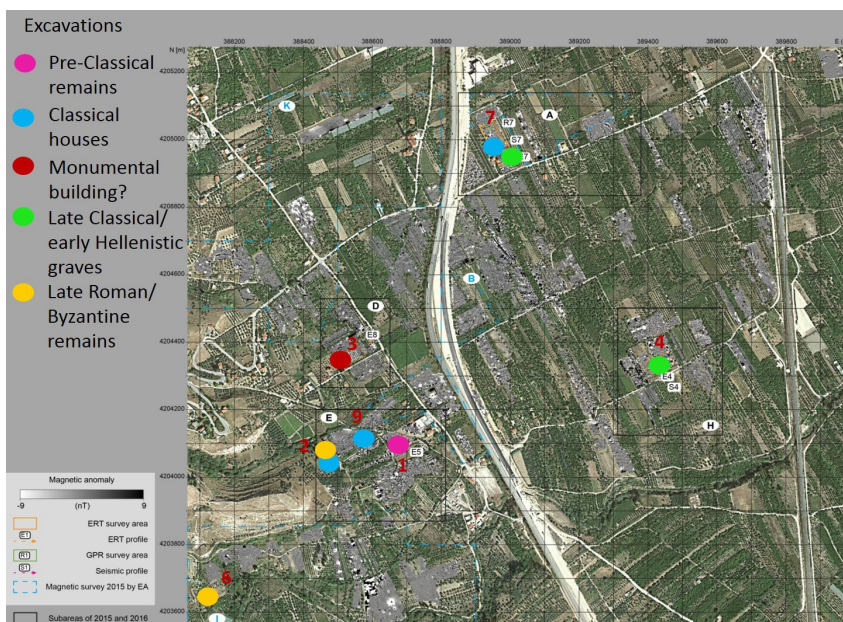
Resultater

Udgravningerne blev lagt på steder, hvor særlige strukturer var blevet identificeret gennem overfladeundersøgelser (Fig. 2-3).

I felt nr. 1 havde vi på grund af de geoelektriske billeder håbet at finde en stor bygning, men sporene på billederne viste sig at være fremkaldt af grundfjeldet. Indsatsen var alligevel ikke forgæves, for en af de sidste dage fandt vi en sengeometrisk/tidlig arkaisk grav (fra det sene 8. eller tidlige 7. årh. f.v.t.) i feltet. I felt nr. 2 havde vi observeret rektangulære figurer i et luftbillede og fandt, under senromerske og byzantinske mure, et flintestengulv, som hører til et hus fra klassisk tid.

Figur 2. Kort over udgravningsfelte 2017-2018. (Silke Müth-Frederiksen, baseret på Google Earth).

Figur 3. Kort over geomagnetiske undersøgelser 2015-2017 med typer af udgravningsfund 2017-2018 (Institute of Geosciences / CAU Kiel og Silke Müth-Frederiksen, baseret på Google Earth).

Det mest iøjnefaldende fund i felt nr. 3 var en flot sat mur af monumentale, rektangulære blokke, der tyder på en vigtig offentlig eller kultisk bygning, men også masser af godt bevaret keramik. I felt nr. 4 fandt vi et gravområde med flere grave fra senklassisk og hellenistisk tid ved siden af en vej og en kanal (Fig. 4), som senere blev dækket til med stenplader.

Figur 4. Dronebillede af udgravningstrench 4A med grave, kanal og vej (Silke Müth-Frederiksen).

Mange vigtige fund som obsidian- og flinteskærver, mønter, stukfragmenter og højkvalitets-keramik fra slutningen af 8. eller begyndelsen af 7. årh. f.v.t. op til hellenistisk tid kom frem i vores 5. udgravningsfelt og viste, at området var beboet i et langt tidsrum, også efter flytningen af byen i 303 f.v.t., men sandsynligvis kun i form af enkelte gårde.

I felt nr. 6 i sydvesthjørnet af forskningsområdet blev en stor bunke antikke stenblokke færdigundersøgt. De var blevet genanvendt som bygningsmateriale i en byzantinsk kirke nedrevet i 1970'erne. Blokkene, som stammer fra flere forskellige antikke bygninger, blev ordnet, beskrevet og fotograferet, og nogle af dem også tegnet. Nogle af dem kunne have hørt til et tempel, derfor åbnede vi en trench ved siden af den nuværende kirke, men fandt kun byzantinske bygningsstrukturer og begravelser indtil nu. Modstandsmålinger havde afsløret et stort bygningskompleks, en mulig del af bymuren og forskellige andre strukturer i felt nr. 7, som blev undersøgt i flere trenches (Fig. 5).

Figur 5. Dronebillede af udgravningstrenches 7A og 7C med dele af en klassisk bygning og fronten af et senklassisk/tidlig hellenistisk gravmonument (Silke Müth-Frederiksen).

Den sydlige del af bygningskomplekset blev fundet og dateret i senklassisk tid med et ødelæggelseslag i det sene 4. årh. f.v.t., som passer med byens ødelæggelse og flytning. Bymuren blev desværre ikke fundet, men til gengæld fronten

af et fint senklassisk eller tidlig hellenistisk gravmonument. I trenchen i felt nr. 9 fandt vi en del af et klassisk privathus, som igen viste et ødelæggelseslag fra det sene 4. årh. f.v.t.

I den geoarkæologiske survey blev der fundet flere spor af små stenbrud for forskellige materialer i det større område omkring Sikyon, som viser, hvor blokkene, der var brugt til byens bygninger, kommer fra. Derudover blev også mange forskellige lerkilder identificeret. De er vigtige indicier for at udforske byens keramikproduktion videre. De sidste geofysiske undersøgelser i sommeren 2017 (Fig. 3) hjalp med, at fastslå byens grænser i nord, nordøst og øst (geomagnetiske målinger), med at finde flere strukturer bl.a. gader og med at undersøge nogle anomalier nærmere (geomagnetiske og modstandsmålinger). I det antikke havneområde, som nu ligger ca. 100 m inde i landet, blev der identificeret en indsø eller kanal i de seismiske målinger. Den må have været del af den antikke havn. Remote sensing er blevet benyttet i flere områder, men metoden genererede kun få strukturer af arkæologisk signifikans, som endnu ikke er blevet videreundersøgt.

Udgravningsfundene bliver registreret, dokumenteret og studeret i vores græske samarbejdspartneres magasin. Ikke kun mønter, keramik, stenfund og skulpturfragmenter bliver undersøgt, men også planterester og frø bliver vasket ud af jordprøver af en maskine bygget til dette formål og derpå gjort klar til arkæobotaniske undersøgelser, som skal hjælpe med at udforske det sikyonske køkken i klassisk tid. I henhold til den indgåede aftale forbliver alle fund i Grækenland som statslig ejendom, og projektet skal i den forbindelse bidrage med opførelsen af en ny magasinbygning ved siden af det eksisterende magasin, der er fyldt til randen med fund. Kontrakterne for byggeriet blev underskrevet i december 2018, og nu søges der byggetilladelse, så byggeriet forhåbentlig kan komme i gang i foråret 2019.

Projektet omfatter fire igangværende ph.d.-studier: “Architecture and Design of Private Space in Classical Sikyon” (Zoe Spyralanti, Universitet Rethymno/Kreta; 2016-2020), “Classical Pottery from Sikyon: The Fine Wares” (Giorgos Giannakopoulos, Universitet Rethymno/Kreta; 2016-2020), “An analysis of depositional processes and pottery from Ancient Sikyon” (Nadia Maria Kristensen, Københavns Universitet; 2017-2020) og “Cooking Wares, Storage Vessels and Dietary Habits in Classical Sikyon” (Kyriaki Tsirtsis, The Cyprus Institute/Nikosia/Cypern; 2017-2020).

Med den brede vifte af forskellige metoder, der er bragt i anvendelse i Sikyon har vi allerede samlet en stor mængde information om den arkaisk-klassiske by, dens afgrænsning, dens topografi inklusive et udkantskvarter og havneområdet såvel som om dens indre struktur. Fundene giver en god indsigt i byens materielle kultur og kronologiske udvikling. Ikke desto mindre er det nødvendigt at grave videre i forskellige dele af byen for at få yderligere viden om Sikyons bygninger, infrastruktur og dens dagligliv. Der er planlagt udgravninger i 2019 for at forøge vores viden om kunsten og kulturen i denne berømte antikke polis.

Litteratur

Rune Frederiksen, Konstantinos Kissas, Jamieson Donati, Giorgos Giannakopoulos, Silke MÜth-Frederiksen, Vassilios Papathanasiou, Wolfgang Rabbel, Harald Stümpel, Katharina Rusch & Kristina Winther-Jacobsen 2017, "Finding Old Sikyon", 2015. A preliminary report', *Proceedings of the Danish Institute at Athens* 8, 305-324.

Silke MÜth-Frederiksen, Konstantinos Kissas et al., under udgivelse, "Finding Old Sikyon": The application of geophysical, remote sensing, survey and excavation methods and their results in the campaigns 2015-2017', i: *Similarities and Differences in Urban History, Material Culture and Methodological Approaches of three Northern Peloponnesian Poleis: Aigeira, Lousoi and Sikyon, Papers of the Conference held at the Austrian Institute at Athens, December 1-2, 2017*.

Giorgos Giannakopoulos & Zoe Spyrali under udgivelse, 'Material culture in Classical Sikyon: the private house architecture and the fine ware pottery', i: *Similarities and Differences in Urban History, Material Culture and Methodological Approaches of three Northern Peloponnesian Poleis: Aigeira, Lousoi and Sikyon, Papers of the Conference held at the Austrian Institute at Athens, December 1-2, 2017*.

LECHAION HARBOUR PROJECT 2017 - 2018

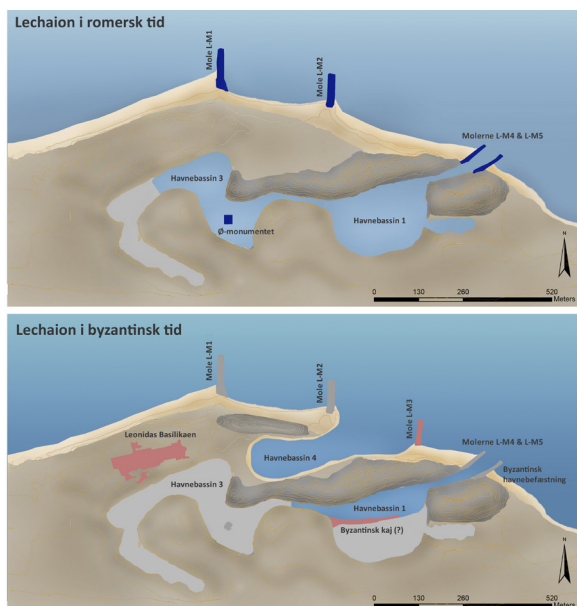
Bjørn Lovén

Korinth var i mindst 1200 år, og sandsynligvis i længere tid, et knudepunkt for international handel i den antikke verden, og Korinths hovedhavn Lechaion var en af de vigtigste havnebyer i Antikken.

Det er især den romerske periode, der danner den historiske ramme for de meget vigtige opdagelser, som projektet har gjort i 2017. I 146 f.v.t. besejrer den romerske general Scipio Aemilianus Karthagos søimperium i den tredje og endelige krig, og Rom får dermed herredømmet over det vestlige middelhav. Samme år knuser den romerske general Lucius Mummius det Achaiske Forbund, som var en sammenslutning af bystaterne på Peloponnes, og han jævner stort set Korinth med jorden. Korinths handelsnetværk bryder sammen, og der går mere end et århundrede, før Korinth igen bliver grundlagt, denne gang af Julius Caesar, som forstod Korinths vigtige strategiske position både handelsmæssigt og militært. I 44 f.v.t. opkalder han den nye koloni til ære for sig selv – Colonia Laus Iulia Corinthiensis.

I 2017 lykkedes det os at datere to store havnebassin til den romerske periode. Havnebassin 1 (omkring 40.000 m²) blev, på baggrund af organisk materiale fundet i en borekerne, C14-dateret til omkring midten af det 1. årh. e.v.t. (Fig. 1).

Samtidig påviste udgravninger af det såkaldte ø-monument, at Havnebassin 3 (omkring 24.500 m²) var i brug i første halvdel af 1. årh. e.v.t. (Fig. 2).

Figur 1. Foreløbig rekonstruktion af Lechaion i romersk og byzantinsk tid (A. Chabrol & M. Papacharisi ©LHP 2017).

Figur 2: Det mystiske ø-monument i midten af Havnebassin 3 (Dronefoto: Spyros Kokkinakis & Bjørn Lovén/© LHP 2017).

Ø-monumentet bliver ødelagt af et jordskælv mellem år 50 og 125 e.v.t., og det er muligvis det første arkæologiske bevis for et jordskælv i området i årene omkring 70 e.v.t. nedskrevet under Kejser Vespasian. Vi fandt en masse organiske fund, som er helt fantastisk velbevarede, blandt andet en stolpe, der ser ud, som blev den banket ned i fundamentet i går (Fig. 3).

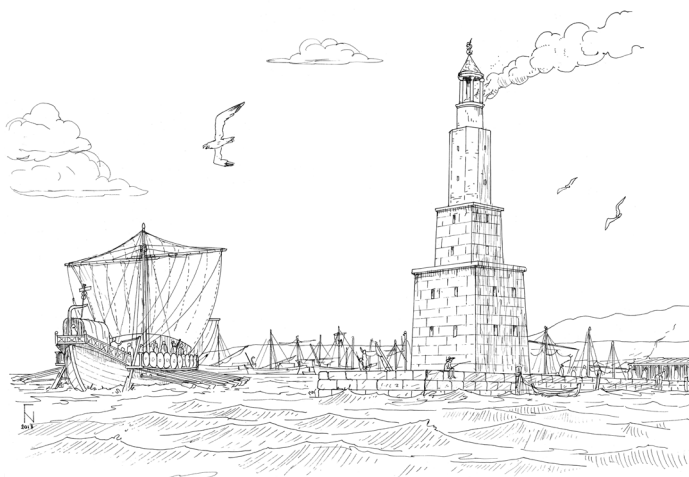
Figur 3. Den utroligt velbevarede træstolpe, som blev fundet i fundamentet til Ø-monumentet (Foto: Angeliki Zisi /© LHP 2017).

Når man ser bevaringstilstanden af denne stolpe, er det kun fantasien, der sætter grænser for, hvad der kan være bevaret i andre områder af havnen. På nuværende tidspunkt er det mystiske Ø-monuments funktion fortsat ukendt; det kan være en helligdom, en enorm statuebase eller noget helt tredje. Det interessante er dog, at dette monument er bygget på akkurat samme orientering som Mole L-M2. Den 45 meter lange og 18 meter brede mole er bygget af fem tons tunge blokke, og udgravningerne påviste, at den er bevaret i en højde af fire meter (Fig. 1, 4).

Figur 4. Undervandsarkæologerne Matej Školc og Alex Tourtas udgraver Mole L-M2 (Dronefoto: Spyros Kokkinakis & Bjørn Lovén/© LHP 2017).

På Mole L-M1 dokumenterede vi et 12 gange 12 meter stort fundament, der muligvis er levn af et fyrtårn, som man kan se på romerske mønter fra Korinth (Fig. 5).

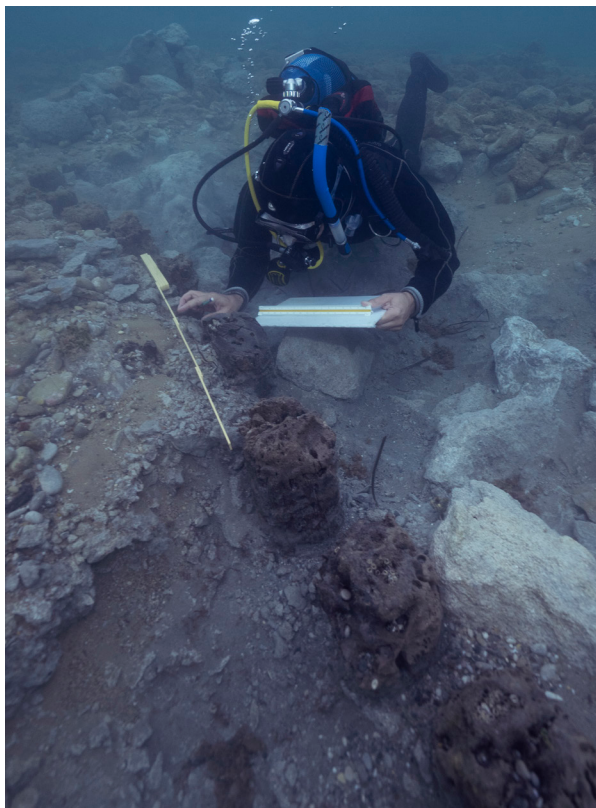
Figur 5. Kunstnerisk rekonstruktion af fyrtårn illustreret på en romersk mønt fra Korinth (Münzkabinett der Staatlichen Museen zu Berlin Acc. 1852/9550; kunstner: Yiannis Nakas 2017/© LHP 2017).

Udgravninger af ø-monumentet dokumenterede også et jordskælv i det 6. årh. e.v.t., der løfter hele havnen 1,2 meter opad, og dette jordskælv kan sandsynligvis sammenkædes med konstruktionen af Havnebassin 4 (omkring 40.000 m², Fig. 1). Dette havnebassin er blevet identificeret på baggrund af 10-15 meter dybe borekerneprøver, tredimensionelle digitale opmålinger af landskabet samt af Mole L-M3, da denne flankerer den østlige side af havnebassinet. Denne mole er på baggrund af de meget velbevarede træsænkekasser, som udgør dens fundament, dateret til 6. årh. e.v.t. (Fig. 1). Det er muligt, at Havnebassin 4 blev anlagt samtidig med den berømte 200 meter lange Leonidas-basilika, som også blev opført i det 6. årh. e.v.t.

Jordskælvet i det 6. årh. e.v.t. har dramatiske følger for havnebyen, da brugen af Havnebassin 3 ophører, og det er muligvis også på denne tid, at Havnebassin 1 bliver halveret som følge af anlæggelsen af et 102 meter langt og 5 meter bredt kajanlæg (Fig. 1).

I 2018 var vi i felten i to uger for at få færdigdokumenteret denne kaj samt for at udgrave to trækonstruktioner øst for indgangen til den Indre Havn. Som nævnt er bevaringsforholdene for organisk materiale helt unikke i Lechaion, og selv i brændingszonen er der bevaret mange træstrukturer.

På land er den østlige side af indgangskanalen til den Indre Havn beskyttet af en byzantisk fæstningsmur. I havet har vi fundet fundamentet til denne fæstningsmur – et 29 meter langt stenfundament, der er forstærket med 65 egetræsstolper på ydersiden (Fig. 6) og med ni nedrammede piloteringsstolper, der er sat som en forstærkning af fundamentet. Den seneste af stolperne er dateret til 644–779 e.v.t. (47.8%) og 789–871 e.v.t. (20.4%), hvilket i skrivende stund gør fæstningsmuren til det eneste eksempel på en byzantinsk havnebefæstning.

Figur 6. Yiannis Nakas tegner egetræsstolperne, som udgør fundamentet til den byzantinske fæstningsmur (Foto: Vassilis Tsiairis/© LHP 2018).

Første fase af Lechaion Harbour Project 2013 til 2018 var et samarbejdsprojekt mellem Københavns Universitet og Eforatet for Undervandsantikviteter. Projektet er ledet af Dr. Bjørn Lovén og Dr. Dimitris Kourkoulis, assisteret af souscheferne Paraskevi Micha og Panagiotis Athanasopoulos. Første fase blev finansieret af Hendes Majestæt Dronning Margrethe II's Arkæologiske Fond, Augustinus Fonden og Carlsbergfondet.

Mediedækning

Le Monde (14.12.2018)

www.lemonde.fr/sciences/article/2018/05/27/l-immense-port-antique-de-corinthe-sort-de-l-oubli_5305416_1650684.html?fbclid=IwAR2RoE6vct-K8KWJP7rkxrEoUBhVyfK19yiVKDFbl6h7l0U4baiZcwhCVOaY

www.lemonde.fr/sciences/article/2018/05/27/la-recherche-des-sites-submerges-est-un-front-pionnier-en-archeologie_5305415_1650684.html?fbclid=IwAR3pUSrQYdm0EE6fYGx49QWyGMBcnCxM3E9tPil0R-_kgIG5mGi-TYxiGXmc

www.facebook.com/LechaionHarbourProject/photos/a.803999952990108/1828462730543820/?type=3&theater

The Guardian (14.12.2017)

www.theguardian.com/science/2017/dec/14/new-underwater-discoveries-in-greece-reveal-ancient-roman-engineering

National Geographic, Spain (14.12.2017)

www.nationalgeographic.com.es/historia/actualidad/hallan-estructuras-romanas-monumentales-misteriosas-antiguo-puerto-corinto_12176

I Fucking Love Science (27.12.2017)

<https://www.iflscience.com/editors-blog/underwater-archaeologists-discover-roman-harbor-in-ancient-greek-port/>

Andre forskningsprojekter tilknyttet Institutet

To andre forskningsprojekter under Det Danske Institut i Athen har været aktive i perioden 2017-2018: Postdoc. Nicolai von Eggers Mariegaard og stipendiat Signe Barfoed.

NYE STUDIER AF FUND FRA KALYDON-UDGRAVNINGERNE I 1920'ERNE -1930'ERNE

Signe Barfoed

I 2016 blev ansøgningen vedrørende studie og publikation af fund fra Artemis-helligdommen i Kalydon, Aitolien, godkendt af det græske kulturministerium. Projektet huses af Det Danske Institut i Athen, og forfatteren på denne rapport er projektansvarlig. I løbet af 2017-18 gennemførtes seks studiekampagner af to-fem ugers varighed og pt pågår arbejdet med udarbejdelse af den første publikation, som vil omhandle keramikken. Projektet har fået støtte fra Carlsbergfondet.

Artemis Laphria-helligdommen i Kalydon blev udgravet i 1920'erne-1930'erne af Frederik Poulsen, daværende direktør på Ny Carlsberg Glyptotek, arkitekten Ejnar Dyggve og den græske arkæolog Konstantinos Rhomaios. Arkitekten Mogens Clemmensen deltog også i projektet i 1926, og Ingrid Dyggve, Ejnar Dyggves kone, arbejdede bl.a. med fotografering af fundene. Arbejdet blev publiceret i 1948 med fokus på arkitektur og topografi, men mindre fund så som keramik og dedikationer i form af terrakotta-figuriner, blev aldrig publiceret. Dette projekt fokuserer på at remediere denne mangel.

Selvom projektet kun har været i gang i få år, foreligger der allerede flere spændende resultater, hvoraf et af dem omtales her. Det skal nævnes, at denne gruppe fund aldrig er blevet studeret før, det vil sige, at objekterne ikke er set siden udgravningerne i 1920'erne-30'erne.

Figur 2. Mykensk skål med bevarede spor af tinfoolie. Detaljefoto af randens inderside i højre hjørne (fotos I. Dalla).

Videre læsning

Handberg, S. & S. Barfoed, under udgivelse. "Frederik Poulsen & Ejnar Dyggve. Udgravninger i den antikke by Kalydon i Vestgrækenland," i *Store danske arkæologer - på jagt efter fortidens byer*. E. Mortensen & R. Raja, red. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Barfoed, S. 2019, under udgivelse. "Rediscovering Artemis Laphria at Kalydon - Preliminary results", *Proceedings of the Danish Institute at Athens* 9.

POSTDOC FORSKNING VED INSTITUTTET

Nicolai von Eggers Mariegaard

1. januar 2017 startede det tre-årige postdoc-projekt ”Metabolisms: Political Change and the Foundations of Political Science” med en bevilling fra Carlsbergfondet. Formålet med projektet er at undersøge, hvorledes politik bliver begrebsliggjort i den græske antik, særligt hos Aristoteles, og hvordan denne begrebsliggørelse spiller ind på udviklingen af politik som videnskab i den tidlig-moderne periode. I projektet anvendes klassiske fortolkningsstrategier, men også metoder fra digital humanities til at identificere og kortlægge væsentlige begreber, deres brug og betydning. Først i de sidste par år er de antikke tekster blevet elektronisk tilgængelige, og projektet gør således brug af denne helt nye ressource. Projektet munder foruden en række forsknings- og formidlingsartikler ud i en monografi, der forventes at udkomme i 2020.

Fokus for arbejdet i 2017 og 2018 har været at identificere og analysere kernebegreber i den antikke og særligt den aristoteliske politikforståelse. Begreberne ’kyrios’ (suveræn), ’stasis’ (borgerkrig / stilstand) og ’metabolê (forandring) er blevet identificeret som de afgørende begreber for en sådan politikforståelse. Brugen og betydningen af disse begreber er blevet analyseret på tværs af det antikke corpus i klassisk tid (særligt Thukydide, Platon, Xenophon og oratorerne) med særligt henblik på deres betydning i Aristoteles’ skrifter. Denne identifikation er et originalt bidrag til den internationale forskning i antikkens filosofi- og politik-forståelse og desuden et originalt bidrag til politisk teori overhovedet.

Arbejdet på projektet har desuden været dedikeret til at sammenholde den antikke politikforståelse med tidlig-moderne og moderne politikforståelser. Denne del af arbejdet har resulteret i to forskningsartikler i førende internationale tidsskrifter for idéhistorie og politisk teori; den ene om forfatning og

forfatningsdannelse i *History of Political Thought*, den anden om stat og statsforståelser i *Theory, Culture & Society*.

Forbindelsen mellem forskellige perioders politikforståelser har desuden udmøntet sig i en række bogkapitler, artikler, interviews og bidrag til et kunstkatalog af formidlings- og anvendelsesmæssig karakter. Forskningen i politik og politikforståelser har således resulteret i analyser af moderne fransk og amerikansk politik (Trump og Macron) såvel som forfatningsdannelse i Haiti og institutioners betydning for det moderne hverdagsliv.

Endelig har projektet i 2017 og 2018 muliggjort en række workshops, forsknings-seminarer og åbne foredrag, der har samlet internationalt førende forskere ved Det Danske Institut i Athen. Blandt disse begivenheder skal nævnes "Popular Sovereignty" en to-dags workshop i september 2017 med professor i moderne politisk filosofi, Peter Hallward (Kingston University) dedikeret til at undersøge suverænitæt og folkets vilje begrebsligt og i moderne demokratier, samt "The Mirror of Antiquity" et to-dags forskningsseminar i marts 2018 arrangeret i samarbejde med professor i klassiske studier, Christian Høgel (Syddansk Universitet), dedikeret til metodiske diskussioner i arbejdet med ikke-moderne og særligt antikke tekster. I 2017 og 2018 er der desuden arbejdet med at arrangere en større international tre-dages konference, som vil finde sted i marts 2019 med støtte fra Carlsbergfondet.

Arbejdet på projektet i perioden 2017-18 har resulteret i følgende udgivelser:

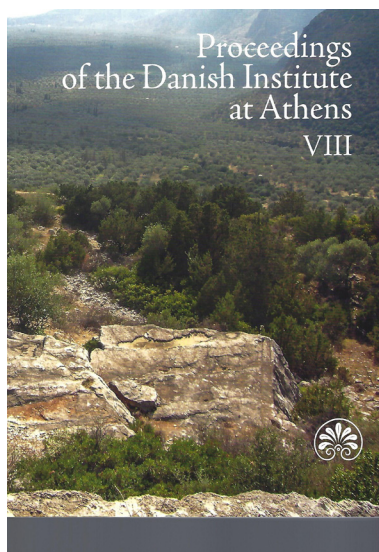
1. "Governmentality, Statification and the State", *Theory, Culture and Society* med Mathias Hein Jessen, udkommer 2019.

-
2. "Towards a Materialist Conception of Constituent Power: Reinterpreting the Constitutional Theory of Sieyès", *History of Political Thought* 39 (2), 2018, 325-356.
 3. "Hvad tænkte de på? De tidlige haitianske revolutionæres politiske idéer", i Casper Andersen og Mikkel Thorup (red.): *Global Idéhistorie*, Aarhus: Baggrund, 2018.
 4. "Almenviljen har altid ret: Jean-Jacques Rousseau læser Trump", i Mikkel Thorup (red.): *Uhørt: Idéhistorien læser Donald Trump*, Aarhus: Baggrund, 2017, 48-53.
 5. "Disorder", katalog for PISD: Post-Institutional Stress Disorder, Aarhus Kunsthall, udkommer 2019.
 6. "Retten til at regere sig selv: Revolutionært antislaveri i Den Franske og Haitianske Revolution", for baggrund.com, 2018.
 7. "Godt man ikke skal stemme til det franske valg!", for atlasmag.dk, med Bjarke Skærlund Risager, 2017.
 8. "68: Vær realistiske – kræv det umulige", for kforum.dk, 2018.
 9. "Nej til Trump, ja til en bedre verden", for kforum.dk, 2017.
 10. "Den nye hegemoniske leder", for kforum.dk, 2017.
 11. "Macrons Revolution", for kforum.dk, 2017.

PUBLIKATIONER

2017

PROCEEDINGS OF THE DANISH INSTITUTE AT ATHENS 8

7 Celebrating 25 years of archaeological research at the Danish Institute at Athens

Kristina Winther-Jacobsen, Rune Frederiksen & Søren Handberg

Ancient Studies

25 A Late Roman building complex in the Papaz Tarlası, Vezirköprü (ancient Neoklaudiopolis, northern Asia Minor)

Kristina Winther-Jacobsen & Tønnes Bekker-Nielsen

53 Appendix: Two Byzantine Coins from the Papaz Tarlası

Vera Sauer

59 True to type? Archaic Cypriot male statues made of limestone

Lone Wriedt Sørensen

89 Vroulia revisited. From K. F. Kinch's excavations in the early 20th century to the present archaeological site

Eriphyle Kaninia & Stine Schierup

131 The cults of Kalydon. Reassessing the miniaturised votive objects
Signe Barfoed

149 Colour shifts. On methodologies in research on the polychromy of
Greek and Roman sculpture
Jan Stubbe Østergaard

Art Historical Studies and Modern Greece

179 The Parthenon in Danish art and architecture, from Nicolai Abildgaard
to Theophil Hansen
Patrick Kragelund

Reports on Danish Fieldwork in Greece

191 The Lower Acropolis of Kalydon in Aitolia. Preliminary report on the
excavations carried out in 2013-15
Olympia Vikatou & Søren Handberg

209 A short-cut to Delphi. Indications of a vehicle track! From a stone
quarry of the Sanctuary of Apollo at Delphi
Erik Hansen, Gregers Algreen-Ussing & Rune Frederiksen

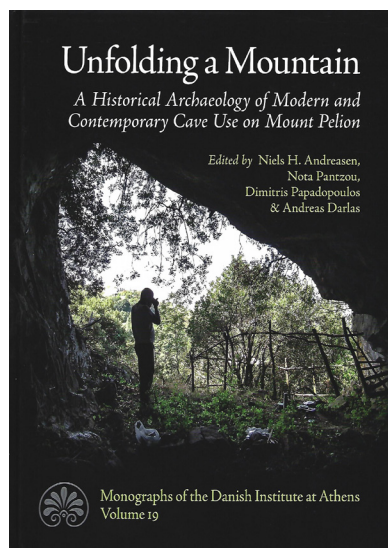
265 The Greek-Swedish-Danish Excavations 2013. A short preliminary report
Erik Hallager & Maria Andreadaki-Vlazaki

281 The Greek-Swedish-Danish Excavations 2014. A short preliminary report
Erik Hallager & Maria Andreadaki-Vlazaki

293 The Pit L Baby Burial – Hermeneutics. Implications for immigration
into Kydonia in MMIII/LMI
P. J. P. McGeorge

305 'Finding Old Sikyon', 2015. A preliminary report
Rune Frederiksen, Konstantinos Kissas, Jamieson Donati, Giorgos Giannakopoulos, Silke Muth-Frederiksen, Vassilios Papathanasiou, Wolfgang Rabbel, Harald Strümpel, Katharina Rusch og Kristina Winther-Jacobsen

MONOGRAPHS OF THE DANISH INSTITUTE AT ATHENS 19
*Unfolding a mountain. An ethno-archaeological investigation of modern
cave use on Mount Pelion (2006-2008).* Redigeret af N. H. Andreasen, P.
Pantzou & D. Papadopoulos

Kapitel 1 - The Pelion Cave Project: Research Background
N. Andreasen, N. Pantzou & D. Papadopoulos

Kapitel 2 - Scientific Analyses and the Archaeological Record

2.1 The Geology of caves on Pelion

Markos Vaxevanopoulos

2.2 Built Structures in and around the Pelion caves

Niels Andreasen

2.3 Pottery from the Prehistoric to Roman periods

Giannis Voskos

2.4 Medieval and post-Medieval ceramic finds of the Pelion Cave Project

Joanita Vroom

2.5 Vertebrate faunal remains from the Pelion caves

Theodora Panagiotidou

2.6 Marine invertebrates from the Pelion caves

Niels Andreasen

2.7 Human skeletal remains from the Pelion caves

Eleanna Prevedorou

2.8 Modern rock carvings and graffiti in the Pelion caves

Niels Andreasen

2.9 Cave use on Pelion during the Occupation and the Civil War

Niels Andreasen

Kapitel 3 - An Ethnography of Cave Use on Pelion

N. Pantzou & D. Papadopoulos

Kapitel 4 - Identifying Finds and Cave Uses: Dialogues between the
Archaeological Record and the Ethno-historical Context

N. Andreasen, N. Pantzou & D. Papadopoulos

Kapitel 5 - Synthesis and Perspectives

N. Andreasen, N. Pantzou & D. Papadopoulos

Resuméer af kapitler på græsk

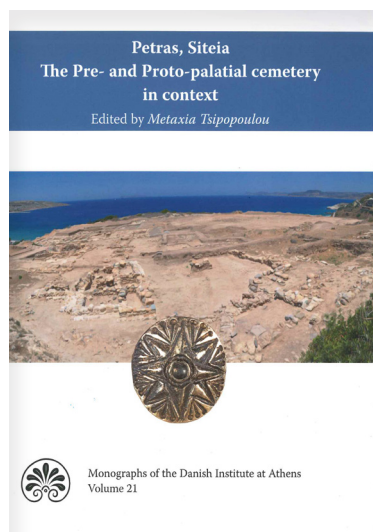
Catalogue of artefacts

Catalogue of caves and structures

Interpretative artefact categories

MONOGRAPHS OF THE DANISH INSTITUTE AT ATHENS 21

Petras, Siteia. The Pre- and Proto-palatial cemetery in context. Acts of a two-day conference held at the Danish Institute at Athens, 14-15 February 2015. Redigeret af Metaxia Tsipopoulou

55 Greetings from Rune Frederiksen, Director Emeritus of the Danish Institute at Athens

56 Greetings from Kristina Winther-Jacobsen, Director of the Danish Institute at Athens

57 Documenting sociopolitical changes in Pre- and Proto-palatial Petras: The house tomb cemetery
Metaxia Tsipopoulou

103 The Tripartite Facade at the Petras cemetery
Philip P. Betancourt, Metaxia Tsipopoulou and Miriam Clinton

111 Ceremonial Area 1: Identity and dating of a special ritual space in the Petras cemetery
Metaxia Tsipopoulou

131 Pottery fabrics and recipes in the later Pre- and Proto-palatial period at Petras: The petrographic evidence from House Tomb 2 and Ceremonial Area 1
Eleni Nodarou

143 Further seals from the cemetery at Petras
Olga Krzyszkowska

-
- 159 Variability and differentiation: A first look at the stone vase assemblage in the Petras cemetery
Maria Relaki & Christina Tsoraki
- 179 The Petras 'Sphinx'? An essay on hybridity
Anna Simandiraki-Grimshaw
- 195 The use of querns and other ground stone hand tools in Early to Middle Minoan mortuary practices at Petras
Heidi M. C. Dierckx
- 203 Special silver alloys from the Pre- and Proto-palatial cemetery of Petras, Crete
Alessandra Giumlia-Mair, Philip P. Betancourt, Susan C. Ferrence, & James D. Muhly
- 215 An intriguing set of discs from the Protopalatial tombs at Petras
Thomas M. Brogan & Alessandra Giumlia-Mair
- 225 The plant remains of the house tombs at Petras: Acts of destruction, transformation and preservation
Evi Margaritis
- 237 Feeding the dead, toasting the living? The view from faunal remains
Valasia Isaakidou
- 245 Male bonding and remembering the ancestors? The Late Minoan III reoccupation and use of the Kephala-Petras Cemetery Area
David W. Rupp
- 269 The sea in the afterlife of the Minoans: The shell material from Petras cemetery in context
Tatiana Theodoropoulou
- 271 'Όσο ψηλά και αν ανεβείς λέξη μην πεις μεγάλη 'πο χώμα σε έφτιαξε ο θεός κι εκεία γυρίζεις πάλι' Cretan mantinada for death
Sevasti Triantaphyllou
- 291 House Tomb 5: A preliminary analysis of the human skeletal remains
Sevasti Triantaphyllou, Sotiria Kiorpe & Metaxia Tsiropoulou

301 Compare and contrast: The house tomb at Myrtos-Pyrgos
Gerald Cadogan

311 Mortuary practices, the ideology of death and social organization of the Siteia area: The Petras cemetery within its broader funerary landscape
Yiannis Papadatos

325 Mobility patterns and cultural identities in Pre- and Proto-palatial central and eastern Crete
Efthymia Nikita, Sevi Triantaphyllou, Metaxia Tsipopoulou, Diamantis Panagiotopoulos, Lefteris Platon

341 Pezoules Kephala, Zakros. I. Form of the tombs and burial habits
Lefteris Platon

355 Pezoules Kephala, Zakros. II. The chronological and evaluative position of the finds in the framework of the life of the neighboring settlement
Lefteris Platon & Maria Tsiboukaki

369 Funerary practices at Sissi: The treatment of the body in the house tombs
Ilse Schoep, Isabelle Crevecoeur, Aurore Schmitt & Peter Tomkins

385 Funerary ritual and social structure in the Old Palace period: A multifarious liaison
Giorgos Vavouranakis

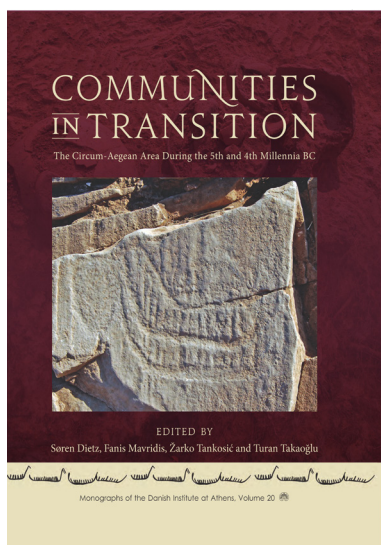
399 East Cretan networks in the Middle Bronze Age
Carl Knappett & Cristina Ichim

413 Final discussion
Chaired by Colin F. Macdonald

425 Final remarks: Some comments on the Pre- and Proto-palatial cemetery and the Late Minoan IIIC settlement of Petras Kephala
Donald C. Haggis

2018

MONOGRAPHS OF THE DANISH INSTITUTE AT ATHENS 20
Communities in Transition. The Circum-Aegean Area During the 5th and 4th Millennia BC. Redigeret af S. Dietz, F. Mavridis, Ž. Tankosić, T. Takaoglu

Introduction xiv

PART I. Introductory and overarching studies

3 Inventing the Final Neolithic
Colin Renfrew

12 Transformation and changes at the end of the Neolithic
Kostas Kotsakis

17 Village nucleation and centralisation in the Later Neolithic of South-Eastern Europe: A long-term, comparative approach
William A. Parkinson, William P. Ridge and Attila Gyucha

27 Greece in the 5th and 4th millennia B.C.: Researching the “missing” 4th millennium
Ioannis Aslanis

33 The shadowy “proto-Early Bronze Age” in the Aegean

John E. Coleman and Yorgos Facorellis

67 Casting doubts on metallurgy and the transition to social complexity:
The evidence from the Aegean

Maria Mina

PART II. The Balkans

77 Settlement pattern changes during the Central Balkans Copper Age

Aleksandar Kapuran, Aleksandar Bulatović & Dragan Milanović

89 Modelling the black box: Bulgaria in the 4th millennium BC

Inga Merkyte

95 Possible approaches to tracing the fate of the population of the Varna,
Kodjadermen-Gumelnița-Karanovo VI and Krivodol-Sălcuța cultures

Petya Georgieva

107 Kozareva Mogila: A settlement and necropolis in the West Black Sea
region

Petya Georgieva, Margarita Popova & Veselin Danov

120 The Chalcolithic settlement at Varhari: A production and trade centre
in the Eastern Rhodope Mountains

Kamen Boyadzhiev & Yavor Boyadzhiev

128 The latest Late Chalcolithic settlement at Tell Yunatsite: Plan and
architectural remains

Velichka Matsanova & Tatyana Mishina

140 Late Chalcolithic cult tables from Tell Yunatsite, Bulgaria

Stoilka Terzijska-Ignatova

148 Rethinking the absolute chronology of the South-Eastern Balkans in
the latter half of the 5th and in the 4th millennium BC

Mariusz Kufel & Łukasz Pospieszny

155 Graphite and carbon: Relative and absolute chronology between the Aegean and the Black Sea in the 5th millennium BC

Agathe Reingruber

178 Lithic technology in the region between the Lower Danube and Mar-mara in the 6th and 5th millennia BC

Ivan Gatsov & Petranka Nedelcheva

185 Synchronisation of the Albanian and North Aegean Late Neolithic periods: New data from the lakeside dwelling of Kallamas (Albania)

Cécile Oberweiler, Gilles Touchais & Petrika Lera

PART III. North Greece and Thessaly

197 The chronological and social dimensions of the Late Neolithic I–II and the Late Neolithic–Early Bronze Age transitions in a long-lived settlement in Northern Greece (Dikili Tash, Kavala district)

Zoi Tsirtsoni, Pascal Darcque, Haido Koukouli-Chryssanthaki, Dimitra Malamidou & René Treuil

211 Transformations of space in the Late Neolithic settlements of Northern Greece: Review of the evidence from Makriyalos and Thermi

Maria Pappa

217 Visviki Magoula, Thessaly: Reconsidering cultural change from the Arapi to the Dimini phase

Eva Alram-Stern

227 The role of the Theopetra cave in Thessaly, Greece, at the end of the Neolithic: Habitual or symbolic use?

Nina Kyparissi-Apostolika

234 Beyond transition: Tracing eventfulness behind the Middle Neolithic–Late Neolithic ceramic divide

Stella Katsarou

242 The beast with many heads: Assembling bodies and changing history in the 5th millennium BC

Stratos Nanoglou

PART IV. West, Central and South Greece

249 Demographic transitions from the Earlier Neolithic stages until the first Early Bronze Age settlements in the plains and hill-country of Boeotia, Greece
John Bintliff & Kalliope Sarri

260 Late Neolithic traditions: Evidence from Sarakenos Cave
Adamantios Sampson & Vagia Mastrogiannopoulou

269 Lion's Cave, Hymettus Mountain, Attica: Figurines, structures and material culture associations
Lilian Karali, Fanis Mavridis & Dimitris Lambropoulos

283 The Later Neolithic use of the cave Oinoe IV, at Marathon (Attica, Greece): Preliminary report
Alexandra Mari

289 The end of the Neolithic in East Attica: New data from Kontra Gliate (Kiapha Thiti) and Thorikos Mine 3
Margarita Nazou

296 The Kastria/Pangali group and the beginning of the Chalcolithic in Southern Greece
Søren Dietz & Pernille Bangsgaard

305 Tracing social changes in the Late Neolithic/Final Neolithic transition at Drakaina Cave, Kephallonia, Western Greece
Georgia Stratouli & Odysseas Metaxas

314 Caves and the landscape of Late Neolithic to Early Helladic I Greece: Comparing excavation and survey data from the Peloponnese
Daniel J. Pullen

323 New evidence for the beginning of habitation at Aigeira, Achaia (Greece)
Walter Gauss

331 Stones, pots ... and now ornaments: Revisiting the Middle–Late Neolithic and the Late–Final Neolithic transitions at Franchthi
Catherine Perlès

341 The Early Helladic I cemetery at Kalyvia in Ancient Elis
Jörg Rambach

350 Long-distance exchange of obsidian: Diachronic changes at the cave site of Alepotrypa, Greece
Danielle J. Riebe

PART V. Aegean islands, Crete and Cyprus

357 Ayios Ioannis, Thasos: The economy of a small coastal site dated to the second half of the 4th millennium BC
Stratis Papadopoulos, Ourania Palli, Sophia Vakirtzi & Eleni Psathi

367 The Neolithic to Chalcolithic transition on the island of Gökçeada (Imbros)
Burçin Erdoğan

373 Land management in the Final Neolithic/Early Bronze Age Aegean. Some tantalising indications from Southern Euboea
Žarko Tankosić

381 The Later Neolithic cultures of the Aegean archipelago with special reference to the Cyclades: Connecting strategies of space use
Fanis Mavridis

389 Strofilas, Andros: New perspectives on the Neolithic Aegean
Christina A. Televantou

397 The Late Neolithic and Final Neolithic phases on Kos and the Alasarna settlement pattern
Mercourios Georgiadis

405 Settlement patterns and social organisation in Crete during the Final Neolithic and the beginning of the Bronze Age (ca. 3700–3000 BC)
Krzysztof Nowicki

415 The introduction of pressure blade technologies into Crete in the late 4th millennium BC: Where, how, and to what end?

Tristan Carter

420 The earliest phase of the Final Neolithic at Phaistos in a wider Cretan context: New perspectives

Serena Di Tonto

426 The Final Neolithic–Early Minoan I transition in South-Central Crete: New data from Phaistos

Simona Todaro

441 Gavdos, or living on the southernmost Aegean island in the Neolithic cultural horizon

Katerina Kopaka & Efthimis Theou

456 The entry of Cyprus into the circum-Aegean world and the growth of regionalism on the island

Edgar Peltenburg

466 Rethinking the “Cypriot paradox”: Socio-economic change in Late Neolithic and Chalcolithic Cyprus

Ioannis Voskos

PART VI. West Anatolia

479 The Middle Chalcolithic period in the Troad: A new look from Gülpınar

Turan Takaoglu & Abdulkadir Özdemir

491 On marble, conical rhyta: New evidence from Yeşiltepe in the West Anatolian hinterland

Turan Takaoglu & Onur Bamyacı

499 The Chalcolithic period at Yeşilova Höyük

Zafer Derin & Tayfun Caymaz

506 What follows the Late Neolithic occupation in Central-Western Anatolia? A view from Ulucak

Özlem Çevik

513 The Chalcolithic of Coastal Western Anatolia: A view from Liman Tepe, İzmir

Rıza Tuncel & Vasıf Şahoğlu

530 Interaction as a stimulus? Çukuriçi Höyük and the transition from the Late Chalcolithic period to the Early Bronze Age in Western Anatolia

Barbara Horejs & Christoph Schwall

538 Prehistoric culture at Çine-Tepecik and its contribution to the archaeology of the region

Sevinç Günel

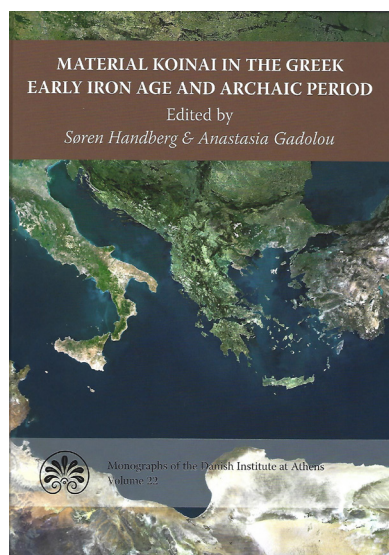
548 Cave habitations in Chalcolithic Lycia: The case of Tavabaşı near Tlos

Taner Korkut, Gül Işın & Turan Takaoğlu

556 At the crossroads: Changing Chalcolithic settlement patterns in Phrygia

Ali Umut Turkan

MONOGRAPHS OF THE DANISH INSTITUTE AT ATHENS 22
Material Koinai in the Greek Early Iron Age and Archaic Period. Redigeret af Søren Handberg, Anastasia Gadolo & Catherine Morgan

7 Introduction to Material Koinai
Søren Handberg & Anastasia Gadolou

17 Anthropological Reflections on the Koine Concept: Linguistic Analogies and Material Worlds
Michael Dietler

Pottery production and the formation of material, or cultural koinai

43 The 'Euboean' Koine: Reassessing Patterns of Cross-Cultural Interaction and Exchange in the North-Western Aegean Region
Lieve Donnellan

65 The Early Iron Age Pottery from Mt. Lykaion and the Western Greek Koine
Mary E. Voyatzis

91 Material Koine: Constructing a Narrative of Identity in Archaic Corinth
Angela Ziskowski

109 Scales of Ceramic Analysis on Naxos (Cyclades)
Xenia Charalambidou, Evangelia Kiriati & Noémi S. Müller

133 Material Koine and the Case of Phaleron Cups: Conventions and Reality
Florentia Fragkopoulou & †Eleni Zosi

Cross cultural connections and material and cultural koinai

169 Observations on Euboean Koinai in Southern Italy
Jan Kindberg Jacobsen, Sine Grove Saxkjær & Gloria Paola Mittica

191 Material Koinai in The West: Achaean Colonial Pottery Production Between the 8th and 6th Centuries BC
Maria Rosaria Luberto

221 Craftsmen and Technologies in the Corinthia: The Development of the Doric Order
David Scahill

245 Archaic Chalkis in Aetolia: Evidence for a Specialised Textile Production Developed in the Adriatic-Ionian Region

Sanne Houby-Nielsen

289 Regional Styles of Transport Amphora Production in the Archaic Aegean

Mark Lawall

The material koinai of wine drinking

315 The 'Middle-Geometric Attic Koine' and the Rise of the Aristocratic Symposium

Marek Węcowski

323 Thapsos-Class Pottery Style: a Language of Common Communication Between the Corinthian Gulf Communities

Anastasia Gadolou

343 'Culture' in a Cup? Customs and Economies in the Western Mediterranean

Ulrike Krotscheck

APOMNHMONEUMATA. I anledningen af Det Danske Institut i Athens 25-års jubilæum. Aarhus. Redigeret af Bodil Due & Kristina Winther-Jacobsen

9 Velkommen til Det Danske Institut i Athen!

Bodil Due & Kristina Winther-Jacobsen

Historie

14 Fra Ross's palme til den olympiske trapez. En guldalderlig-geometrisk hilsen til det jubilerende Danske Institut i Athen, år 2017

Henning Lehmann

25 Instituttets opstart - bag kulisserne

John Lund

36 En bred vifte af gøremål

Hanna Lassen

45 "Gå ikke over for grønt lys og udgå for enhver pris fodgængerfeltet"

Mogens Pelt

55 Jagten på instituttets domicil, udbygningsplanen og byggeriet

Tom Flemming Nielsen

65 Der er blevet både gået og stået meget!

Anders Bjørneboe

68 Har forhistorien en fremtid? Spredte betragtninger over forhistorisk arkæologi ved DIA - fra det hesterige Argolis til Barack Obama

Søren Dietz

Ophold og aktiviteter

78 En vinter, et forår og lidt af sommeren - første ophold på Det Danske Institut

Christina Skartved

87 Om at sidde ovenpå historien

Bent Haller

91 Athen i blodet

Brian Andreasen

96 DIA - forum og frirum

Gorm Tortzen

100 Græske inspirationer - før og nu

Hans Peter Stubbe Teglbjærg

107 Fortiden i Nutiden: Om Athen, Homer, Platon og et smilende monster

Inga R. Gammel

119 Mit danske hjem i Athen

Libby Tata Arcel

129 Oasen i Athen

Minna Skafte Jensen

132 Mine uger som Perikles - og lidt om, hvad der kom ud af dem

Per Bloch

Resultater/arbejder

144 Jason – en skulpturs tilblivelse og forløb

Jette Vohlert

147 Græsk inspiration til dansk keramik

Karin Hougaard

149 Tilfældigheder

Karin Birgitte Lund

151 "Du ved det ikke"

Line-Maria Lång

156 OBSERVATION

Lone Høyer Hansen

166 Den Standhaftige Palme

Mette Perregaard

179 Eighty-nine Prayers (Mother)

Nanna Lysholt Hansen

181 Lepsius-gaden 10, Alexandria

Peter Laugesen

190 En veninde, en havfrue, en feminist og en græsk gudinde

Rasmus A.F. Quistgaard

UNDERVISNING & EKSKURSIONER

Efteruddannelseskursus 2017

Efteruddannelseskurset for undervisere i de antikke fag i gymnasieskolen er et nyt initiativ fra Institutet, som organiseres i samarbejde med danske gymnasieundervisere. Kurset blev afviklet første gang i 2017. Det foregik over seks dage, 25. februar-3. marts. Undervisere på kurset var to undervisere fra den danske gymnasieskole, Charlotte Hollegaard Steffensen (Ørestad Gymnasium) og Rasmus Gottschalck (N. Zahles Gymnasium, formand for Klassikerforeningen) samt Birgit Olsen og Kristina Winther-Jacobsen. Desuden var der oplæg fra en græsk gymnasieunderviser, Panos Seranis fra Varvakeio Lykeio, Athen. Kurset har opnået støtte fra G.E.C. Gads Fond.

Der var 20 deltagere fra 13 gymnasier fra hele landet. Aldersfordelingen var spredt fra omkring 30 til slut-60'erne. Kønsfordelingen var lidt skæv med 16 kvinder og 4 mænd.

Efteruddannelseskurset på besøg i Epidauros.

Formålet med kurset er at give underviserne inspiration til nye emner og ny inspiration til allerede anvendte emner kombineret med værktøjer til nye undervisningsmetoder.

Som ny inspiration havde vi valgt to emner: 1) En introduktion til Xenofons tekster ”Om ridekunsten” og ”Rytteranføreren”, som netop er blevet oversat til dansk med perspektivering til Parthenonfrisen, så man opnår et samspil mellem litterært og arkæologisk materiale. 2) Perspektivering af antikken i forhold til det moderne Grækenland, dels i forhold til moderne græske forfattere (som f.eks. Kavafis og Seferis), dels i forhold til det moderne Grækenlands nationale identitet.

Som ny inspiration til kendte emner fokuserede kurset på teateret - materielt såvel som litterært kombineret med en studietur til teateret i Epidauros, et foredrag på Instituttet om den græske tragedie samt en teaterforestilling. Metodisk fokuserede kurset på flipped-classroom learning, og deltagerne skulle selv anvende metoden ved at optage små filmklip på udvalgte lokaliteter i Athen og omegn til brug i deres undervisning ved hjemkomsten.

Antikkursus 2018

Antikkurset for danske universitetsstuderende fra de klassiske fag med fokus på arkæologisk og topografisk autopsi gennemføres hvert andet år i samarbejde med Aarhus Universitet, Københavns Universitet og Syddansk Universitet.

I 2018 foregik kurset fra den 22. maj til den 2. juni. Programmet bød på ti hele dages undervisning og en enkelt introaften. Undervisere på kurset var Marcel Lysgaard Lech (lektor, SDU), Christian Thomsen (lektor, KU), Nicolai von Eggers Mariegaard og Kristina Winther-Jacobsen.

Antikkurset på besøg i Olympia.

Formålet med kurset er at tilbyde et tværfagligt blik på studiet af antikken samt at styrke forståelsen af antikken ved at undervise in situ. Foruden fem dage i Athen var der ekskursioner til Thorikos, Laurion, Rhamnous, Marathon, Epidauros, Olympia og Delfi. Kurset havde deltagelse af femten studerende fra fem forskellige uddannelser (Oldtidskundskab, filosofi, historie, klassisk arkæologi, klassisk filologi) fordelt på alle tre universiteter. De studerende opnår ECTS-point ved gennemførelse af kurset på betingelse af oplæg og aktiv deltagelse samt en eksamen ved semesterets afslutning.

Undervisningen tog form af foredrag, underviseroplæg, studenteroplæg, fælles diskussioner, øvelser og tog afsæt i undervisernes speciale indenfor forskellige aspekter af de antikke samfund: arkæologi, historie, filologi, filosofi, politisk teori, teater og epigrafik. Kurset har opnået støtte fra G.E.C. Gads Fond.

SERVICEFUNKTIONER

Gruppers besøg på Instituttet

2017

Århus Katedralskole, Ordrup Gymnasium, Helsingør Gymnasium, Svendborg Gymnasium, Høje Tåstrup Gymnasium, Frederikssund Gymnasium, Allerød Gymnasium, Gefion Gymnasium, Århus Handelsgymnasium, Haderslev Katedralskole, Stuer Statsgymnasium, Maribo Gymnasium, Sct. Knuds Gymnasium, Århus Ungdomsbyråd.

2018

Roskilde Katedralskole, Gefion Gymnasium, Ørestads Gymnasium, Horsens Statsskole, Viby Gymnasium, Midfyn Gymnasium, Allerød Gymnasium, Sct. Knuds Gymnasium, Borupgaard Gymnasium, Nykøbing Katedralskole, Helsingør Gymnasium, Næstved Gymnasium, Mulernes Legatskole, Vejle Campus, Campus Bornholm, økonomistuderende fra Københavns Universitet.

Stipendiater i Instituttets gæsteboliger

Ny Carlsbergfondet og G.E.C. GADs Fond har stillet beløb til rådighed for Det Danske Institut til uddeling af stipendier. Stipendierne kan søges til forskningsophold inden for Grækenlands og Middelhavslandenes arkæologi, historie, sprog, litteratur, billedkunst, arkitektur og kulturtraditioner, samt af udøvende kunstnere. Stipendierne er af to typer: frit ophold på Instituttet eller frit ophold samt et mindre tilskud til rejsen. Tildelingen foretages af Bestyrelsen for Det Danske Institut i Athen.

Følgende personer og stipendiater boede i Instituttets gæstehus og -lejlighed i 2017:

Forskere

Anne-Mette S. Villumsen, Annette Højen Sørensen, Camilla S. Lundgren, Christian Ammitzbøll Thomsen, Eva Magnúsdóttir, Eva Sievert Asmussen, Frederik Johannisson Lund, Helene Lykke Evers, Kamille Mostrup, Mogens Pelt, Morten Lund, Nanna Westergaard Nielsen, Signe Barfoed, Signe Meisner Christensen, Tao Thykier Makeeff, Trine Stauning Willert og Vinnie Nørskov.

Gymnasielærere

Duncan Guillies MacLaurin, Else Valsgaard Kofod, Helle Levinsen, Karin Pedersen, Mads Bertelsen og Sanna Høgh.

Kunstnere

Amitai Romm, Anders Morre Pedersen, Andreas Constantinou, Anne-Marie Pedersen, Annika Britt Lewis, Inger Lise Rasmussen, Joen Vedel, Kirstine Skov Hansen, Lise Harlev, Marie Raffn, Max Parylewicz, Mette Kit Jensen, Mira Noltinius, Pernille Koldbech Fich og Søren Krag Nielsen.

Musikere og komponister

Jørgen Lauritsen.

Forfattere

Lise Sølund og Peter Laugesen.

Studerende

Ida Frette, Jonas Kjeldgaard Sørensen, Line Lyhne, Mads Aakjær Reinert, Nanna Katrine Hansen, Rikke Randeris Thomsen og Signe Bech Larsen.

Øvrige gæster

Lasse Soll Sunde.

Følgende personer og stipendiater boede i Instituttets gæstehus og -lejlighed i 2018:

Forskere

Anna Aslaug Lund, Athena Trakadas, Bonnie Hegner, Christian T. Djurslev, Christoffer Vassaux Noe, Claus Glunk, Diana Rigtrup, Lisa Peloschek Iversen, Lisbet Torp, Marie-Louise Svane, Mette Johanne Hübschmann, Mogens Pelt, Nathan Romero Muelas, Signe Barfoed, Stig Vognæs og Søren Møller Sørensen.

Gymnasielærere

Birthe Skovborg, Mathias Strøm Manly, Marie Frydenlund Damkvist, Markus Floris Christensen og Sara Kofod Kwella.

Kunstnere

Anders Abildgaard, Anne Elisabeth Eckersberg, Anne Gry Friis, Anton Robin Vinther, Bo Mølgaard, Claus Ørtoft, Else Plough Isaksen, Fransiska Hoppe, Gry Bagoien, Hannibal Andersen, Helene Lundbye Petersen, Iben West, Johan Carøe, Louise Sejersen, Malene Kastalje, Marit Benthe Norheim, Morten Poulsen, Peter Jørgensen, Sara Lubich og Ulrikka Mokdad.

Musikere og komponister

Per Bloch.

Forfattere

Camilla Stockmarr og Kirsten Thorup.

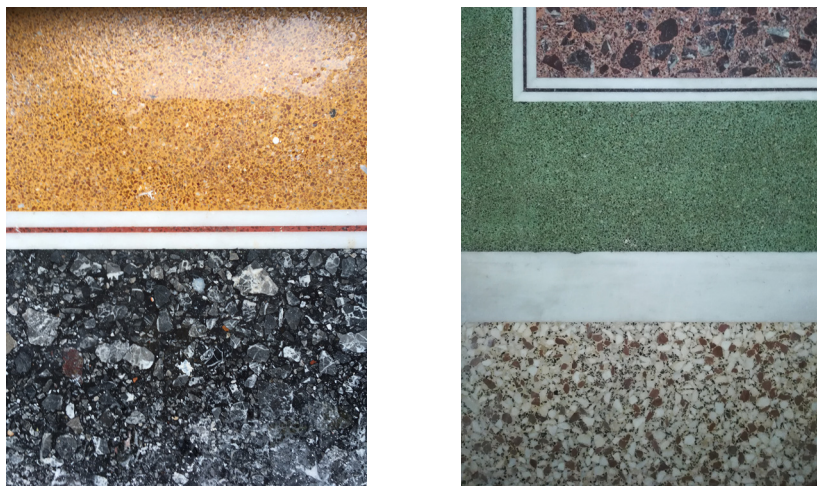
Studerende

Christian Lindskov Wolsing, Emil Skamstrup, Katja Elisabeth Vinther, Line Lyhne, Maja Rechendorff Møller, Sigurd Klint og Trine Bak Petersen.

FRA PARTHENONOS 22 TIL MAGGINA 1

I sine første år delte Instituttet sammen med Det Norske Institut en lejlighed til fortrinsvis yngre stipendiater lige ved siden af Det Nordiske Bibliotek, den såkaldte Pension Holberg. Men efter det voldsomme jordskælv i 1999, der gjorde huset ubeboeligt, lejede vi i stedet en lejlighed i Parthenonos 22 lige syd for Akropolis. Beliggenheden var meget velegnet, stadig tæt på Nordisk Bibliotek og ikke langt fra Herefondos i det hyggelige beboelseskvarter Koukaki. Lejligheden blev sat i stand af flere omgange, men med tiden opstod der uenighed med ejeren om, hvad der burde gøres, og med de andre beboere i huset om en ordning omkring opvarmning om vinteren, så det blev klart, at noget måtte gøres. Imidlertid viste det sig at være ganske svært at finde et passende lejemål til en rimelig pris, så jagten på en ny gæstebolig trak ud. Man klagede sin nød til direktøren for en stor dansk fond, og fik det råd, at man i stedet måske skulle lede efter en lejlighed til at købe.

I vinteren 2016 kunne bestyrelsen så aflevere en ansøgning til A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal, og i 2017 bevilligede Fonden i anledning af Instituttets 25-års jubilæum 2.000.000,- kr. til indkøb og udstyring af en gæstelejlighed på 7. sal i en nyere ejendom i Neos Kosmos. Desværre besluttede ejerne at trække lejligheden tilbage fra markedet, inden vi fik underskrevet købskontrakten. Det var et hårdt slag, men fonden støttede fortsat ambitionerne, så Instituttets personale intensiverede boligjagten. I sommeren 2017 havde vi hele seks ejendomsmæglere til at lede for os. Vi besøgte rigtig mange lejligheder i forskellige athenske kvarterer, men generelt var lejlighederne enten upraktiske eller for små. Til sidst kom amanuensis Birgit Olsen tilbage fra en ejendomsmægler med et forslag om noget helt andet, et hus i Maggina 1.

Figur 1-2. Terrazzogulvene i Maggina 1.

Ejendommen i Maggina 1 er et hus bygget i perioden 1958/62. I 2017 var ejendommen stadig ejet af en nu meget ældre herre, der havde opført huset til sig selv og sine børn, da familien flyttede fra øen Samos til Athen. Huset indeholder tre lejligheder i to etager og er opført i en stil og i materialer, som er typiske for tiden: en sen version af funkis med smukke terrazzogulve og marmortrappe. Selvom ejendommen havde stået tom i flere år, var kvaliteterne stadigvæk tydelige. Instituttets bestyrelse besluttede derfor i september 2017 at købe M1. For at få en sagkyndig vurdering af husets tilstand lavede vi en aftale med arkitekt Tom Flemming Nielsen, der kom til Athen for at gennemgå bygningen og give en vurdering af den. Heldigvis var det hans vurdering, at det var en solid og velegnet bygning. På den baggrund gav A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond efterfølgende tilladelse til, at bevillingen blev anvendt til køb af M1, som ejendommen i Maggina 1 er kommet til at hedde i daglig tale på Institutet. Men trængslerne var endnu ikke forbi, for i mellemtiden havde en anden køber meldt sig på banen, så vi pludseligt endnu engang var truede af at stå med uforrettet sag. Efter en ekstraordinær indsats fra formand Bodil Due, ambassadør Michael Braad og Instituttets repræsentanter i Ministeriet for Uddannelse og Forskning, Kirsten Zachariassen og Michael

Mejlgaard Udby, lykkedes det at få alle de nødvendige dokumenter certificeret i Danmark og i Grækenland, og i oktober kunne direktør Kristina Winther-Jacobsen endelig underskrive den 36 siders lange købskontrakt.

Instituttets to ejendomme i Herefondos er nyklassisistiske - ikke den stærkt ornamenterede nyklassisistiske fra det 19. århundrede, men den mere afdæmpede stil fra starten af det 20. århundrede. Disse huse har fredede facader og stiller dermed særlige krav til ejerne. Ejendomme af samme slags som M1 er lige så klassiske for den periode, de er opført i lige på overgangen til det store boligboom. Især i 1970'erne eksploderede Athen, hvor små en-families huse blev erstattet af etageejendomme med flere lejemål. De blev opført af entreprenører og lejet ud eller solgt, idet dog de oprindelige ejere af byggegrunden mod overdragelsen af denne kunne reservere sig en eller flere lejligheder i komplekset. Det var sådan en ejendom, den tidligere gæstelejlighed i Parthenonos 22 lå i. Denne type ejendomme blev opført med et enstrengt cirkulært varmesystem, så man tænder for varmen i alle lejligheder samtidig. Opvarmningen er meget dyr, da ejendommene som regel ikke er isolerede; og ligesom i Parthenonos 22 er det ikke ualmindeligt, at beboerne ikke kan blive enige om en fælles varmeordning. Konsekvensen er, at man simpelthen ikke kan tænde for varmen, og det kan altså blive uhyggelig koldt indenfor i den græske vinter. Derfor er første råd til alle boligsøgende i Grækenland – tjek om der er ”autonom” opvarmning.

Ejendomme fra 1960'erne ligesom M1 er ikke fredede, men med købet følte vi alligevel, at vi skrev os ind i en ny ”klassisk” fase af Athens historie, og det blev vores ambition at ændre husets arkitektoniske udtryk så lidt som muligt. Således valgte vi at arbejde inden for den originale farvepalet, som husfacader fra denne periode er karakteriseret af. På fagsprog hedder farven greenish grey to light greenish grey, men de fleste vil nok nikke genkendende til beskrivelsen som olivengrøn. Farven passer således smukt til omgivelserne.

Figur 3-4. Facaden i Maggina 1 før og efter.

Om end ejendommen fremstod i god stand, var der ikke gjort meget siden opførelsen i 1962. De tre badeværelser var ganske vist blevet sat i stand på et senere tidspunkt, men køkkenerne var de originale smukke med store hvide marmorvaske, men ikke udstyrede med moderne faciliteter. Derfor krævede ejendommen en gennemgribende restaurering og modernisering, inden Instituttet kunne tage den i brug. Der var samtidig et stærkt ønske om at fremtidssikre ejendommen med så bæredygtige løsninger til energivenlig drift som muligt. Det ville inkludere nye vinduer og yderdøre, isolering af ydermure, ny belægning i gården og på tagterrassen, installering af solenergi og gasopvarmning, ny el, nye køkkener og badeværelser og energibesparende hårde hvidevarer. Lykkeligvis støttede VELUXFONDEN denne del af renoveringen med en bevilling. I januar 2018 rykkede håndværkerne ind, og arbejdet pågik i tre intensive faser i perioderne januar-maj, august og november-december 2018. Vi er taknemmelige overfor Birgit Olsen, som flyttede ind i amanuensislejligheden allerede i april, og bogholder Lone Gad for deres enorme indsats som de direkte bindeled til håndværkerne under restaureringen.

Figur 5. Før renoveringen.

Figur 6. Før renoveringen.

Figur 7-8. Efter renoveringen, stuen i Maggina 1.

Det endelige resultat er blevet både smukt og funktionelt. Huset indeholder en selvstændig lejlighed til vicedirektør/amanuensis, noget Instituttet ikke hidtil har kunnet tilbyde, en stipendiatlejlighed med tre værelser, arbejdsværelse og fælles køkken, dagligstue og tagterrace, og en selvstændighed lejlighed. Vi ønskede at møblere ejendommen efter samme idealer om funktionalitet og æstetik som bygningen i sin helhed, og der findes jo ikke noget smukkere og mere funktionelt end dansk design. Igen fik vi grund til glæde og taknemmelighed: Med en bevilling fra Ny Carlsbergfondet er der blevet indkøbt udvalgte møbler, lamper og dansk service samt udlånt kunst til at smykke væggene, oven i købet også både til Instituttet og gæstehuset i Herefondos.

Figur 8-9. Efter renoveringen, Maggina 1.

Resultatet er blevet, som en stipendiat udtrykte det,

”det er jo et lille stykke Danmark”.

DET DANSKE INSTITUT I ATHEN

Herefondos 14, Plaka

(Platias Aghias Aikaterinis)

GR-105 58 Athen

Tel. + 30 210 32 44 644

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Χαιρεφώντος 14, Πλάκα

(Πλατεία Αγίας Αικατερίνης)

GR-105 58 Αθήνα

Τελ. + 30 210 32 44 644

E-mail: info@diathens.gr

Homepage: www.diathens.gr

